

DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-598

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVIII AUGUST – RUGPJŪČIO 12, 1993 Nr. 30

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NUOTRUPOS IŠ DIDŽIOJO DARIAUS IR GIRĖNO PAGERBIMO LIETUVOJE

LIETUVOJE ATsilankius

Antanas Dundzila

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Druskininkų sanatorijos apytuštės, daug tarnautojų be darbo. Druskininkų kurorte turimas patalpas bei įrengimus apžiūrėję, iš vakarų atvykę turizmo agentai pareiškė, kad tokių prastų vasarviečių savo rinkoje siūlyti negali. Kas tiko ar buvo net labai gerai sovietų biurokratams, nepatenkina elementrių vakarietiško poreikio.

Iš vis visa patarnavimais besiverčianti pramonė reikalinga perauklėjimo. Kaune "Neries" viešbutyje, ryte atidarius valgyklą, pirmiausiai susėda pusryčiauti tarnautojai (tai dar nieko, nes klientų mažai). Į valgyklą atėjus, jie mosteli ranka; kad galima sėstis bet kur. Bet koks atsiskaitymas labai paviršutiniškas, dažnai "iš akies": jokia verslo įstaiga taip verstis negali.

Vieną rytą bepusryčiaujant, pro mano stalą praėjo vyrukas ir neprašytas man pastatė alaus butelį. Jis nuskubėjo tiesiog prie patarnautojų stalo ir pradėjo juos vaišinti atsinešta degtine. Kai kurie gėrė, kai kurie ne...

Dažnai patarnautojai su tavim kalba prabėgomis, ką nors kita darydami. Panašiai arogantiška, į klientą dėmesio nekreipianti aplinka yra ir Kauno "Tulpėje", buvusiam "Konrade".

Visa tai sako, kad kraštui reikės didelio persiauklėjimo. Amerikoje yra žinoma, kad kai prieš penkmetį Marriott viešbučių firma pasistatė naują viešbutį Varšuvoje ir pradėjo samdyti vietinius tarnautojus, tai šios amerikiečių firmos vadovybė buvo griežtai nurodžiusi nesamdyti nė vieno lenko, anksčiau tarnavusio viešbučių pramonėje: atseit, darbui ieškojo dar nesugadintų žmonių, juos norėjo apmokyti nuo pat pradžios. Lietuvoje padėtis panaši.

"Neries" viešbutyje veikia prostitutija. Vakare

apie 11:30 v.v. sistematinai telefonuojama į kambarius ir siūlomos moterys. Girdėti, kai telefonas skamba gretimame kambaryje, po to tuoj pas tave, po tavęs – sekančiame. Tai turi būti daroma su viešbučio vadovybės žinia, nes kambarių telefonų numeriai konfidencialūs, o vestibulyje budi tarnautojai – saugai: neužsiregistravęs, bet kas į viešbutį neįeis.

Taksi susisiektis bausis, šoferių registracijos su nuotraukomis nėra, kai kurie automobiliai turi skaitliukus, bet dauguma – ne.

*** * *** Prieš išvykdamas DIRVOJE (atspausdinta VII-15) dar spėjau reaguoti į T. Venclovos straipsnį VI-12 d. DRAUGE apie tariamą 1941 sukilimo klaidą bei jo sakralizavimą. Grįžęs, DRAUGE radau pluoštą skaitytojų pasisakymų (puiku, bet jų nepakanka) ir šiek tiek permatomą redakcijos pasiaiškinimą.

Tas pats T. Venclovos straipsnis buvo išspausdintas "Lietuvos aide" (VI-17). Lietuva į tą straipsnį reagoavo greičiau ir stipriau: Liudas Truska su straipsniu tame pačiame "L. Aide" atsiliepė jau VI-23, o Jonas Mikėlinas, irgi su straipsniu, VII-7. Tai svarbu ir gerai, kad nors tenai šitokie reiškiniai neleidžiami pro pirštus.

Lietuvoje mačiau ir daugiau T. Venclovos pareiškimų, apie tai dar rašysiu DIRVOJE. Gi po T. Venclovos, šiuo metu tektų laukti DRAUGE kritikos apie, sakysime, popiežiaus Pijaus XII-jo laikyseną karo metu ir anksčiau spaudoje skelbtas jo simpatijas naciams... Tai irgi šių laikų vėjams atgimstanti tema.

*** * *** Apčiuopiama viešnagės dalį praleidau su pokarinės rezistencijos dalyviais bei jų palikuoniais, su tremtiniais. Teko aplankyti

(Nukelta į 4 psl.)

"Kauno diena" pirmam puslapyje, didelėm raidėm parašė "Ačiū žurnalistui R. Sakadolskiui, jog Edvardui Slušniui ir Jonui Jukniui, suspėjome nupinti ažuolo vainikus"...

O toliau rašo:

"Visą pirmadienio popietę Karmėlavos aerouoste buvo neramu. Netikėtai sužinota, kad į Lietuvą iš Chicagos atskrenda dar du Atlanto nugalėtojai – civilinės aviacijos lakūnai Edvardas Slušnys ir Jonas Juknius. Jų pasitikti suvažiavo šeimos nariai, giminės, kolegos aviatoriai, žurnalistai. Dėl informacijos stokos plačioji visuomenė apie šį žygį nieko nežinojo beveik iki pat jo pabaigos.

...17 valandą 30 minučių horizonte pasirodė du juodi taškai, artėjantys prie aerouosto. Po penkių minučių ant Lietuvos žemės minkštai nusileido beveik trijų dešimtmečių senumo mažytis lėktuvėlis "Piper-28", į kurį užtenka pasižiūrėti, kad pajustum pasigėrėjimą drąsuoliais, skristi per Atlantą tokiu, rodos, žaisliuku. Jis ne tik dešimt kartų mažesnis už "Lituanicą-III", stovinčia čia pat, bet, pasirodo, dvigubai mažesnis

net už S. Dariaus ir S. Girėno oranžinę "Lituanicą". Jo variklio galin-gumas tesiekia 140, kai po "Lituanicos" plienu slėpėsi 380 arklio jėgų!

Kiek vėliau nusileido antrasis lėktuvas – JAK-52, parlydėjęs "Piperį" nuo Raudondvario. Išlipę iš savo lėktuvo, E. Slušnys ir J. Juknius pirmiausia ant fiuzeliažo užrašė nuskristą maršrutą: "Chicaga – Kanada – Grenlandija – Islandija – Norvegija – Kaunas". Taigi, pakilę iš Chicagos ir prieš atskrisdami į Kauną, jie leidosi tarpiniuose sustojimuose keturis kartus. Ir beveik visuomet jiems reikėjo kovoti su vietos valdžiomis, kad leistų skristi toliau. E. Slušnys vėliau pasakys:

– Praskridome keletą šalių, kurios turi savo įstatymus ir kur reikia turėti visokių dokumentų, kurių lietuviai dažniausiai neturi...

Aerouoste visi širdingai pasveikino sugrįžusius lakūnus, uždėjo ažuolų vainikus, apibėrė gėlėmis. Buvo išgerta šampano. Atlanto nugalėtojus pamėtė į viršų. Vėliau jie papasakojo apie savo kelionės nuotykius.

(Nukelta į 2 psl.)

Dariui ir Girėnui atminti Kauno ažuolyne pastatytas įspūdingas paminklas. Prie jo ir vyko 60-ties metų sukakties iškilmingas prisiminimas dalyvaujant tūkstantinėms minioms suvažiavusių ir suėjusių lakūnų gerbėjų.

Lakūnas Edvinas Velonskis, atskridęs į Karmėlavos aerodromą Lituanica III iš JAV, pakartodama Dariaus ir Girėno skrydį, atvežė visų Amerikos ateivių simbolį – Laisvės švyturio repliką, kad ji šviestų ir visai Lietuvai.

Girdėta iš Vilniaus

• LIETUVOS IR RUSIJOS PREZIDENTŲ – ALGIRDO BRAZAUSKO IR BORISO JELCINO SUSITIKIMAS, KURIO TIKĖTASI ŠI KETVIRTADIENI, ATIDĖTAS KITAI SAVAITEI. Apie tai šiandien pranešė Algirdas Brazauskas po vakarykščio pokalbio telefonu su Borisu Jelcinu.

Susitikimo iniciatorius Borisas Jelcinas buvo pakvietęs Algirdą Brazauską į Maskvą aptarti šalių santykių ir pasirašyti tarpvalstybinę sutartį dėl kariuomenės išvedimo.

Pagrindinis Lietuvos reikalavimas, pasakė šiandien Algirdas Brazauskas, išlieka. Tai – žala turi būti atlyginta, o derybos dėl jos turi prasidėti ne vėliau kaip mėnuo po sutarties pasirašymo. Abu Prezidentai tikisi aptarti šalių ekonominių santykių principus, gal būt pasirašyti šiais klausimais kai kuriuos susitarimus.

• LIETUVOS VYRIAUSIUOJU MUITININKU PASKIRTAS LIETUVOS DEMOKRATINĖS DARBO PARTIJOS (LDDP) PIRMININKO PAVADUOTOJAS VITALIJUS GERŽONAS. Jis pakeitė pusantį metų šiose pareigose dirbusį Kazį Pėdnyčią.

Tėisininkui Vitalijui Geržonui 42 metai. Jis yra dirbęs sovietinės Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos juridiniame skyriuje, vėliau Lietuvos komunistų partijos centro komitete, kurį laiką jame vadovavo administraciniam skyriui, prižiūrėjusiam represines struktūras.

Kazys Pėdnyčia pasakė, kad jis atleistas šalių susitarimu, nors "faktiškai ne savo iniciatyva". Jis taip pat pareiškė, kad nėra susikompromitavęs šioje tarnyboje, ir jo atleidimas grindžiamas visai kitais motyvais.

• PASIRAŠYTA LAISVOS PREKYBOS SUTARTIS SU UKRAINA. Kijeve Lietuvos ir Ukrainos ministrai pirmininkai Adolfas Šleževičius ir Leonidas Kučma pasirašė šalių laisvos prekybos sutartį. Lietuvos užsienio prekybos balanse Ukraina užima antrą vietą iš buvusių sovietų respublikų po Rusijos, tačiau prekybos apimtys dėl muitų ir valstybinių li-
mitų pastaruoju metu labai sumažėjo. Tikimasi, kad Lietuva dabar galės žymiai daugiau ir pigiau pirkti metalo, akmens anglių, chemijos produktų, žaliavos maisto pramonei.

Baigiamos ruošti tokios pat sutartys su Rusija, Baltarusija.

• RUSIJOS KARIUOMENĖ BUS IŠVESTA LAIKU. Lietuvoje šiuo metu dar yra 3.000 Rusijos kariškių, tačiau jie nekelia jokios karinės grėsmės, pasakė Krašto apsaugos ministras Andrius Butkevičius spaudos konferencijoje, skirtoje kariuomenės išvedimo klausimams. Iš esmės tai yra divizijų ir kitų mažesnių karinių likučiai, kurie skuba išvežti techniką, ginkluotę, įrangą.

Nei dabar, nei iki rugpjūčio pabaigos nėra ir nebus techninių kliūčių, kurios sudarytų prielaidą užsibūti Rusijos kariuomenei nors kelioms dienoms ilgiau, negu numatyta šalių susitarime, pabrėžė Audrius Butkevičius. Bet koks išvedimo sustabdymas, jo nuomone, būtų politinis žingsnis, kuris susilauktų labai neigiamos reakcijos pasaulio visuomenėje.

PRAMONININKAMS NEAPSIMOKA GAMINTI PRODUKCIJOS NEI RYTAMS NEI VAKARAMS. Ministras Pirmininkas Adolfas Šleževičius susitiko su grupe pramonininkų konfederacijos atstovų.

Pokalbyje pažymėta, kad birželio ir liepos mėnesiais įmonės, didžiausią savo produkcijos dalį eksportuojančios į Vakarus, dėl konvertuojamos valiutos supirkimo ir pardavimo kainos skirtumo patyrė 25,8 procento nuostolių. Dėl valiutos kurso svyravimo, pramonininkų nuomone, bankai pelnosi įmonių ir verslo žmonių sąskaita.

Patiria nuostolių ir tos įmonės, kurios iki 70 procentų savo produkcijos siunčia į Rytus, nes pelnas skaičiuojamas litais, kurių jos negauna, – su jomis atsiskaitoma rubliais ar kėbovančiais. Pasak tų įmonių atstovų, "mažesni būtų nuostoliai, jeigu visai nieko negamintume".

• VOKIETIJOS PREZIDENTAS APLANKYS LIETUVĄ. Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas priėmė Vokietijos ambasadorių Lietuvoje Reinhart Kraus.

Vokietijos atstovas painformavo Parlamento vadovą apie numatomą VFR federalinio prezidento Richard von Weizacker kelionę į Lietuvą. Ji planuojama šių metų spalio 21-22 dienomis. VFR valstybės vadovas taip pat lankysis Latvijoje.

• LIETUVOS VIDAUS RINKOJE UŽDRAUSTYTA PREKYBA UŽSIENIO VALIUTA. Nuo rugpjūčio 1 d. vidaus rinkoje, įskaitant ir turgavietes, uždrausta pirkti ir parduoti prekes, taip pat teikti paslaugas už užsienio valiutą. Visų nuosavybės formų įmonės bei fiziniai asmenys, sakoma nutarime, privalo pirkti ir parduoti prekes, taip pat teikti paslaugas tik tai už litus. Kaip teigiamą monetarės politikos rezultatą Lietuvos banko vadovas laiko ir tai, jog šiuo metu infliacija tesiekia 1-2 procentus. Romualdo Visokavičiaus nuomone, tris savaites Europos valiutų rinkoje siautėjusi spekuliacija parodė, kad Lietuva pasirinko teisingą sprendimą litą priištiti ne prie vienos valiutos, o prie jų krepšelio.

• PRADĖJO FUNKCIONUOTI KONSTITUCINIS TEISMAS. Nuo rugpjūčio 2 dienos pradėjo funkcionuoti Lietuvos respublikos Konstitucinis teismas. Teismo pirmininkas Juozas Žilys pranešė, kad pradėti oficialiai registruoti prašymai

• Liepos 19 d. Ambasadorius St. Lozoraitis kreipėsi į Tarptautinės prekybos administracijos sekretorių su prašymu peržiūrėti šią antidempingo bylą ir nuimti 68.2% muitus, Lietuvos perimtus iš buvusios Tarybų Sąjungos.

• Liepos 20 d. Ambasadorius susitiko su JAV Valstybės Departamento Baltijos skyriaus viršininku W. Andrusyszyn, su kuriuo buvo analizuotas Ministro pirmininko vizitas Washingtone ir kai kurių svarbesnių apsilankymo metu iškeltų problemų sprendimo galimybės.

• Liepos 21 d. St. Lozoraitis susitiko su project HOPE vedėju, aptarė šios organizacijos darbą Lietuvoje. Ši organizacija teikia vaistus ir medicininę aparatūrą.

Ekonomikos ir komercijos skyriaus darbuotojas R. Ražanauskas kalbėjosi su JAV Tarptautinės prekybos administracijos sekretoriaus padėjėja Holly A. Kuga dėl karbamido eksporto iš Lietuvos ambasados prašymo toliau nagrinėti šią bylą.

LIETUVOS AMBASADA WASHINGTONE

Kaip žinia, 1992 m. liepos mėn. 30 d. ambasadorius St. Lozoraitis kreipėsi į Tarptautinės prekybos administracijos sekretorių su prašymu peržiūrėti šią antidempingo bylą ir nuimti 68.2% muitus, Lietuvos perimtus iš buvusios Tarybų Sąjungos.

• Liepos 22 d. į ambasadą atvyko metus Lietuvoje dirbusi Fulbright stipendininkė J. Krokytė-Stirbienė. Ji susitiko su ambasadoriumi bei ambasados darbuotojais, papasakojo apie Lietuvos švietimo padėtį, svarbiausias vystymo gaires.

D. Vidutienė ir pirmasis sekretorius A. Daunoravičius priėmė grupę studentų iš įvairių JAV universitetų, kurie studijuoja International Politics and Diplomacy programoje, papasakojo apie Lietuvos istoriją ir dabartinę padėtį.

Ekonomikos ir komercijos skyriaus darbuotojas R. Ražanauskas kalbėjosi su kompanijos World Economic Development Congress valdytoja Karen Von der Haar apie rugsėjo mėn. 19-22 dienomis vyksiantį Pasaulio ekonominio vystymo kongresas bei

23-25 dienomis įvyksiantį metinį Pasaulio banko ir TVF susitikimą Washingtone. Pokalbio metu taip pat buvo derinami organizaciniai klausimai dėl Lietuvos delegacijos atvykimo.

Vakare St. Lozoraitis ir D. Vidutienė dalyvavo USIA surengtame priėmime Fulbright stipendininkų garbei.

• Liepos 23 d. Ambasadorius St. Lozoraitis ir pirmasis sekretorius A. Daunoravičius dalyvavo trijų Baltijos valstybių – Estijos, Latvijos, Lietuvos ambasadorių susitikime. Susitikimo metu buvo kalbama apie bendrus Baltijos valstybių vyriausybių bei išeivijos veiksmus siekiant rusų armijos išvedimo iš šių valstybių teritorijos bei apie GSP (General System of Preferences) pratęsimo svarbą. Posėdyje dalyvaujantys lietuvių, latvių ir estų atstovai buvo paprašyti paruošti bendrą laišką JAV Kongreso nariams.

St. Lozoraitis savo kolegoms pasiūlė suorganizuoti susitikimą su spaudos atstovais ir juos tiksliai painformuoti apie tautinių mažumų padėtį Baltijos valstybėse.

D. Vidutienė dalyvavo USIA organizuotame pranešime kalbėjo Fulbright stipendiją gavusiems dėstytojams, kurie važiuos į Pabaltijį. Ji trumpai supažindino klausytojus su Lietuvos istorija bei dabarties laimėjimais ir problemomis.

• Liepos 28 d. Ambasadorius St. Lozoraitis gavo Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidento B. Clintono atsakymą į savo laišką, kuriame jis

(Nukelta į 3 psl.)

NUOTRUPOS IŠ DIDŽIOJO PAGERBIMO

(Atkelta iš 1 psl.)

Iš Chicago aerouosto lėkūnai pakilo liepos 15 dieną 1 valandą 50 minučių ir, skrisdami vidutiniu 130 kilometrų per valandą greičiu, ore išbuvo apie 40 valandų. Deja, dėl įvairių trukdymų ant žemės, pavėluota dvi su puse paros į Dariaus ir Girėno šventę.

Tačiau žygis, kuriuo norėta pagerbti pirmuosius lietuvių transatlantinius lėkūnus, pavyko. Didžiausias nuotolis, nuskrastas be nutūpimo – 1700 km, o ir visos kitos kelio atkarpos buvo ne trumpesnės nei 1000 km.

ištirti, ar teisės aktai atitinka Respublikos Konstituciją. Tokių prašymų pateikta devyni – aštuoni nuo Seimo opozicijos ir vienas – Aukščiausiojo Teismo.

Konstitucinio Teismo būstinė įsikūrė dar pavasarį Seimo jai skirtame pastate Gedimino pr. 36.

Konstitucinis Teismas sudarytas šiemet kovo mėnesį, jame yra devyni teisėjai.

• ROMUALDAS OZOLAS APIE LIETUVOS LENKŲ SAJUNGOS VEIKLĄ. Seimo narys Romualdas Ozolas spaudos konferencijoje teigė, kad praėjus daugiau kaip metams po bandymų Vilniaus krašte sukurti lenkų nacionalinę teritorinę autonomiją, čia vėl pradėjo ryškėti separatizmo tendencijos. Jo nuomone, prie to daug prisideda Lietuvos lenkų sąjunga. Po praėjusią savaitę vykusių rinkimų į Vilniaus ir Šalčininkų rajonų tarybas ji praktiškai gavo beveik visas vietas savivaldybėse.

Romualdas Ozolas pabrėžė, kad Vilniaus rajono taryboje iš 24 Lenkų sąjungtos atstovų 15 buvo pernai už neteisėtą veiklą paleistos tarybos deputatai, o dar 7 iš pasirašytų tiesiogiai dalyvavo kuriant lenkų autonomiją. Taryba dabar stengiasi vadovaujančiuose rajono postuose visus lietuvių tautybės žmones pakeisti vietiniais lenkais, sakė rajono savivaldybės deputatas Romas Remėika.

• NARKOTIKUS LIETUVOJE VARTOJA APIE 10.000 ŽMONIŲ. Tai pranešė Lietuvos policijos pareigūnas Kazimieras Kuchalskis Karaliaučiuje vykusioje Baltijos jūros valstybių konferencijoje, skirtoje narkomanijos problemoms. Jo nuomone, Lietuvoje susikerta narkotikų kontrabandos keliai iš Kazachstano į Karaliaučių ir iš Ukrainos į Skt. Peterburgą.

Konferencijoje buvo iškelta idėja paversti Baltijos jūrų valstybes savotišku žiedu, kuris užkirstų kelią narkotikų kontrabandai iš vidurinės Azijos valstybių į Europą ir iš Europos į buvusias SSRS respublikas.

• KALTINIMAI UŽSIENIO REIKALŲ MINISTRUI. Seimo narys Romualdas Ozolas apkaltino užsienio reikalų ministrą Povilą Gylį valstybinės paslapties išdavimu.

Antradienį spaudos konferencijoje, skirtoje sutarties su Rusija dėl kariuomenės išvedimo klausimams, Romualdas Ozolas pasakė, kad Povilas Gylys faksu perdavė į Maskvą Lietuvos siūlomus vieno sutarties punkto variantus, kurie buvo griežtai konfidencialūs. Kaip pasakė Romualdas Ozolas, pažadą Maskvai supažindinti su Lietuvos rengiamomis sutarties redakcijomis Povilas Gylys buvo davęs praėjusią savaitę, būdamas Rusijos užsienio reikalų ministerijoje. Romualdo Ozolo nuomone, pažadas buvęs visai korektiškas, tačiau nedovanotina, kad per neapsižiūrėjimą ar aplaidumą atskleistas konfidencialių tekstų turinys.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. •
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.
Prenumerata metams \$30.00, pusel metų \$17.00 • Oro paštu į užsienį
metams \$100.00 pusel metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai
pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos
nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

NE MAŽUMOMS, BET LIETUVIAMS LYGIŲ TEISIŲ

Juozas Žygas

Prieškarinė Lenkija buvo didelis tautų kalėjimas, joje lenkai turbūt nesudarė nė 65%. Tikrus skaičius sunku turėti, kadangi tiek valdininkai, tiek ir kunigai per prievartą žmones lenkais užrašydavo. "Prieškarinėje Lenkijoje buvo: ukrainiečių 6 milijonai, žydų 3.3 mil., vokiečių 1 mil., gudų 1 mil., lietuvių 300,000. Dabartinės Lenkijos administracijai išvarius iš užimtų Vokietijos žemių vokiečius, netekus v. Ukrainos, v. Gudijos ir lietuviškojo Vilniaus krašto, o žydus vokiečiams išžudžius, jos gyventojų tautinė sudėtis pasidarė labai vienalytė (L.E. XIV)".

Nors ir enciklopedinės žinios, bet yra šiek tiek netikslios. Jeigu yra nurodomas "lietuviškas Vilniaus kraštas", tai, manyčiau, kad Seinų kraštas buvo dar lietuviškesnis. Be to, po karo iš Lietuvos labai daug lenkų, jų tarpe ir lietuviai bėgdami nuo teroro repatrijavę. Kur dabar yra tie lietuviai? Su jais atsitiko tas pat, kas ir su daugeliu ukrainiečių nutiko. Čia, Chicagoje, pažinojau vieną ukrainietį, kuris buvo kilęs iš Peremyšl (buvo svarbi austrų tvirtovė) ir karo metu į Vokietiją pateko. Jis man papasakojo savo šeimos istoriją. Po Lenkijos padalinimo, jo kraštas (Galicija) Austrijai atiteko. Nors ir austrų valdžioje, bet lenkai kunigai visus katalikus, lenkais užrašinėjo. Jo tėvas net ir galvojo, kad jis yra lenkas. Pirmajame kare buvo austrų kariuomenėje, o karui pasibaigus grįžo į namus.

Lenkų administracija jau veikė ir prie sienos grįžtančius apklausinėjo. Kuomet dokumentuose jo pavardę pamatė, tai jį kaip "ukrainietišką kiaulę" sumušė ir šonkaulius sulaužė. Tai pasakotojo žodžiais – "Tėvas tik tuomet sužinojo, kad jis nėra

lenkas". Po praėjusio karo kažkaip jo tėviškė, nors ukrainiečiais apgyventa, į Lenkijos pusę pateko. Lenkai gyventojų surašinėjimą pradėjo. Jeigu tik kas ukrainiečiu užsirašė, tai tuojau liepė susipakuoti, į sunkvežimius pakrovė ir prie sovietinės Ukrainos sienos nuvežė paleido. Tad žmonės išsigando ir lenkais užsirašinėjo. Nors ir lenkais užsirašiusių, tačiau senose gyvenvietėse nepaliko, o išmėtė po buvusias vokiškas teritorijas. Mano pasakotojo šeima buvo į Rytprūsius išvežta.

Dabar galima matyti, kokiu būdu Lenkija "vienalytė" tapo. Po kelių metų, man tas ukrainietis pasakė: – "Mano motina mirė – tavo protėvių žemėje". Kiek lietuvių panašiai pasakytų? Dabartiniai Lietuvos pareigūnai, jokio supratimo apie lietuviškas žemes neturi. "Pasak A. Brazausko, Lietuvai svarbią reikšmę turi ir sienų neliečiamumo principas, kaip numatyta ESBK dokumentuose. "Lietuva neturi teritorinių pretenzijų savo kaimynams", pabrėžė jis (Draugas 1993. VII.14)". Bet tai neturėtų reikšti lietuviškų žemių išsižadėjimo. Nejaugi jis atmeta 1920 m. Maskvos ir Suvalkų sutartis. Prezidentas ir vadinami "diplomatai" (kabutėse), turėtų žinoti, kad nutylėjimas irgi yra diplomatija.

Brazauskas ne kartą yra pasirodęs, jog jo didžiausias rūpestis, kad tik "Kitakalbiai", kaip namuose jaustųsi. Nežiūrint to, lenkai ne teisių, bet hegemonijos reikalauja. "Magazyn Wilenski" atrodo lyg skundų knyga. Ten nuolat rašoma – lietuviai skriaudžia lenkų mažumą. Neleidžia Vilniaus krašte steigti lenkiškos autonominės "valstybės" (Tėv. Žiburiai 1993. VI.15)". Lietuvoje iki tokių nesąmonių priėjo, kad "Lietu-

Aukštaitijos nacionalinio parko rajone, netoli Stripeičių, taip vyresnio amžiaus žmonės ruošiasi žiemai.. Ed. Šulaičio nuotr.

LIETUVOS AMBASADA WASHINGTONE

(Atkelta iš 2 psl.)

kreipėsi į Prezidentą, prašydamas nenutraukti "Laisvosios Europos" radijo programų lietuvių kalba transliavimo. Prezidentas B. Clinton be kita ko rašo, kad Lietuvos ambasadoriaus laiškas pasiekė jį "pačiu tinkamiausiu laiku". Jis taip pat pridūrė, kad tokie laišakai "paryškina alternatyvaus radijo svarbą" bei leidžia priimti tinkamiausius sprendimus.

JAV Žemės ūkio departamentas pranešė, kad iš žemės ūkio programai PL-480 skirtų kreditų Lietuva dar nėra panaudojusi apie 20 milijonų

vių padėtis Rytų Lietuvoje blogėja. Po Seimo rinkimų visų šio regiono piliečių reikalų tvarkymas Seime perduotas Lenkų sąjungai, palikančiai antikonstitucinę teritorinę autonomiją (Lietuvos Aidas 1993.III.23)".

Aiškiai matome, kad Lietuvoje nauji engėjai atsirado. Ar galima tylėti, kuomet vadinamoje "Nepriklausomoje Lietuvoje", lenkinimas pačių lietuvių vykdomas. "Lenkai Lietuvoje 1987-1988 mokslo metais turėjo 92, o 1990-1991 – 120 valdžios išlaikomų mokyklų, kuriose visi dalykai dėstomi lenkų kalba iš Lietuvoje išleistų lenkiškų vadovėlių. O Lenkijos lietuviai neturi lietuviškų vadovėlių išleistų Lenkijoje. Taip pat neturi nė vienos mokyklos, kuriose be apribojimų visi dalykai būtų dėstomi lietuvių kalba (Gimtas Kraštas 1991.XI.21)". Turiu pridėti, kad 1992 m. jau buvo 126 lenkiškos mokyklos.

Iš to kas parašyta matome, kad su vadinamu "atgimimu", lenkiškos mokyklos pradėjo, kaip grybai po lietaus dygti. O mus bando su skudučiais ir lumzdeliais užliūliuoti, kad mes realybės nematytume!

JAV dolerių. Tuo pačiu Lietuvai buvo pasiūlyta dar didesnis kreditas. Apie tai ambasados Ekonomikos ir komercijos skyrius pranešė Lietuvos Žemės ūkio ministerijos Tarptautinių ryšių departamentą. Dabar Vilniuje deramasi šiuo klausimu.

Ambasadorius St. Lozoraitis dalyvavo pasitarime JAV Kongrese, kuriame toliau buvo svarstomas lengvatinių muitų tarifų terminų pratęsimo klausimas. Daugelis pasitarimo dalyvių palaiko šią mintį ir tikisi paties palankiausio šio klausimo sprendimo Kongrese.

• Liepos 29 d. Ambasadoriaus padėjėja mokslo klausimams D. Vidutienė susitiko su JAV Gamtos apsaugos departamento Rytų Europos programų direktore A. Phillips, kuri pasidalino savo mintimis apie šiuo metu įgyvendinamą Lietuvoje programą, privalumus ir trūkumus.

Ambasadorius St. Lozoraitis susitiko su p. D. Merrill, Tarptautinio vystymosi agentūros direktoriaus pavaduotoju. Buvo kalbama apie Baltijos šalių iniciatyvos fondą (Baltic Enterprise Fund), kuris šiuo metu kuriasi. P.D.Merrill patikino ambasadorių, kad neseniai iškilusios problemos su panašiu fondu Vengrijoje neturės neigiamos įtakos fondui Baltijos šalyse.

Ambasadorius St. Lozoraitis susitiko su Vokietijos ambasadoriumi I. Stabreit. Pokalbio metu St. Lozoraitis išreiškė savo nusistebėjimą Vokietijos poziciją reparacijų Lietuvai klausimu. Jis pabrėžė, kad Vokietija niekuomet nebuvo pripažinusi Lietuvos inkorporacijos į Sovietų Sąjungą, todėl tam tikrų sumų išmokėjimas sovietams jokių būdu negali reikšti, kad taip buvo sutvarkytas ir kompen-

POLICIJOS ŠUO SUKANDŽIOJO STASĮ LOZORAITĮ

Naktį, iš pirmos į antrą rugpjūčio mėnesio dieną, į Lietuvos ambasados Washingtono sodą įsibrovė asmuo, kurį policija įtarė padarius nusikaltimą.

Slaptoji tarnyba, kurios užduotis saugoti užsienio misijas, paprašė leidimo įeiti į ambasados kiemą ir patikrinti sodą bei pačius rūmus. Tam tikslui slaptoji tarnyba vartojo specialius šunis.

Ambasadoriui, per nesusipratimą išėjus į sodą, į koją smarkiai įkando policijos šuo. P. Lozoraitis buvo tuoj pat nuvežtas į ligoninę, kur jam buvo užsiūtos žaizdos. Gydytojai, norėdami išvengti užkrėtimo, patarė ambasadoriui bent savaitę gulėti lovoje.

Ryšium su šiuo įvykiu ambasadoriui patelefonoavo JAV izdo sekretorius Lloyd Benson ir Valstybių pasekretorius dr. Clifton Wharton.

ATRADO LINCOLNO POPIERIUS

Pekin, Illinois, – Tazewell apskrities teismo rūmų rūsio archyvuose, teismo apygardos tarnautoja Pam Gardner užtiko iki šiol nežinomas A. Lincoln bylas. Jų pundas buvo atžymėtas – "Re: Lincoln."

Dokumentai yra iš 1840 - 1850 m. laikotarpio, kada A. Lincolnas vertėsi advokato praktika Springfield, IL. Byla liečia šerifo ir apskrities valdininko gynimą, kada jiedu su kažkuo apsišumdė teismo rumuose.

Dokumentai su A. Lincoln parašu normaliai yra vertinami iki \$20,000.

Ger.J.

sacijų Lietuvai klausimas.

Ambasadorius I. Stabreit buvo gana pesimistiškai nusiteikęs dėl Rusijos Prezidento B. Jelcino. Jo nuomone, už kelių mėnesių jo politinė bazė gali visiškai iširti.

JONINĖS VASARIO 16 GIMNAZIJOJ

Šiomet Vasario 16 gimnazijos Romuvoje rengtos Joninės buvo įvairiais požiūriais pasisekusios: puikus oras, didelis žmonių skaičius, daug garbingų svečių ir kas svarbiausia – labai plati ir aukšto lygio programa. Tiek įvairių meninių grupių vienu kartu iš Lietuvos Romuva dar nėra turėjusi.

Šventė prasidėjo popiet šv. mišiomis, aukotomis kun. Edžio Putrimo ir kun. Jono Dėdino perpildytoje, pilyje esančioje, Lietuvos šventųjų koplytėlėje.

Joninių šventės išskilmės vyko parke po šimtamečiu ažuolu. Jų šeimininkas gimnazijos direktorius Andrius Šmitas čia galėjo pasveikinti garbinguosius svečius: Lietuvos ambasadorių Vokietijoje prof. dr. Zenoną Namavičių su žmona, Vokietijos ir Lietuvos parlamentų narius dr. Klaus Kuebler ir Antaną Račą, Lietuvos garbės konsulą Frankfurte Karl Rothenberger, Lietuvos ambasados patarėją dr. Joną Rudalevičių su žmonomis, Lampertheimo dekaną kun. Hammerich, Huettenfeldo viršaitį Maul, Lampertheimo miesto burmistrą Giesbert Dieter ir daug kitų aukštų vietos savivaldybės pareigūnų.

A. Šmitas vokiečių kalba supažindino svetimtaučius svečius su lietuviškais Joninių papročiais. Svarbiausi jų yra laužo kūrimas ir paparčio žiedo ieškojimas, kurio turbūt dar niekam nėra pasisekę rasti. Jis žydi tik Joninių naktį. Paparčių yra ir Romuvos parke, tad 12 val. naktį kiekvienas galės išbandyti savo laimę. Laimės jis linkėjo visiems, ypač Jonams ir Jonėms.

Prof. Z. Namavičius jau vakar abiturientų išleistuvėse papasakojo, kaip miela jam čia svečiuotis. Dabar plačiau nusakė, kaip Joninės daug metų šeimos ir artimųjų ratelėje šventė savo sklype ir sovietų okupacijos metu.

Bundestago narys dr. Kuebler pranešė, jog ir vokiečiai švenčia Jonines. Jis esąs pakviestas jų švęsti į kaimyninį Lorschą ir į Odenwaldą, tad čia negalės pasilikti iki paparčio pražydimo. Sakė, kad gražiai bendravo su buvusiu Lietuvos ambasadoriumi Vokietijoje prof. Antanaičiu, tikisi tokio pat bendradarbiavimo ir su prof. Namavičiumi Vokietijos ir Lietuvos naudai.

Huettenfeldo viršaitis Maul teigė, kad jis su malonumu dalyvauja visose lietuvių šventėse. Manė, jog Vasario 16 gimnazija iki šiol puikiai atliko savo uždavinį. Ji bus reikalinga ir ateityje. Savo

sveikinimą baigė lietuviškai – Linksmo vakaro ir Cingulingu.

Gražių dainų, muzikos ir šolių pynę pateikė Vasario 16 gimnazijos mokiniai. M. Šmitienės vadovaujama tautinių šokių grupė sušoko ketvertą mūsų liaudies šokių, A. Paltino išlavintas orkestras bei skudutininkės pagrojo po porą muzikos gabalėlių. Mergaičių ansamblis padainavo trejetą estradinių dainelių.

Tada direktorius Šmitas išvardino keletą daugiausiai nusipelnusių vokiečių, telkiančių ir siunčiančių paramą Lietuvai. Jiems klausytojai smarkiai plojo.

Vilniaus Lietuvių namų vidurinės mokyklos vicedirektorė Visockytė pristatė savuosius programos atlikėjus. 9-14 mergaičių dainos būrelis dvejais išėjimais padainavo keletą patriotinio turinio dainelių, 6-ių porų tautinių šokių grupė, palydima magnetofono muzikos, sušoko trejetą mūsų liaudies šokių. Pora mokinių deklamavo apie lietuvių kalbos grožį ir svarbą.

Lampertheimo miesto burmistras Giesbert Dieter grožėjosi lietuvišku folkloru. Jis teikias jam didelį pasigėrėjimą. Su Huettenfeldo lietuviams jis susigyveno ir labai pasigėstų, jei jų nebūtų. Vasario 16 gimnazija padarė di-

delį įnašą į Lampertheimo miesto kultūrinį gyvenimą.

Tauragės liet. liaudies dainų ir šokių ansamblis JŪRA penktadienį davė lietuvišką programą Riedstadto gatvių šventėje ir susilaukė didelio pasisekimo. Šventėje dalyvavo ir italai bei prancūzai su savo liaudies meno grupėmis.

Tauragė kaip tik tomis dienomis pasirašė su Riedstadto draugystės sutartį. Ir į Romuvą atvyko su puikia programa. Pasisveikinę Kėpurine, padainavo 7 harmonizuotas liet. liaudies dainas ir pašoko 7 šokius, tarp jų čia dar nematytus, kaip Šėltinis, Kūgiukas ir kit., prisitardami puikiu liaudies instrumentų orkestru, kuris dar pagrojo ir šokiams.

Nors tauragiškių atliekami dalykai susisiečia su profesionalumu, bet tai yra lietuviško liaudies meno mylėtojų bei puoselėtojų grupė. Deja, tauragiškiai ilgai neužtruko – išskubėjo į Riedstadtą, nes jų ten dar laukė pasirodymai.

Laimei, netikėtai pasirodė nemažiau šaunus po Vokietiją keliaujantis Kauno medicinos akademijos meno vienetas. Jis čia atliko plačią mūsų liaudies grupinių ir solo dainų bei šokių programą, palydėdamas puikiu orkestru, o vėliau trankiai grojo šokiams, įtraukdamas į sukūrį ir garbinguosius svečius.

Sutemus uždegtas laužas su dideliu spalvotų ugnių feierverku. Apie jį žmonės

Taip atrodė Klaipėdos dramos teatras su naujai atstatyta Anikės statula prie jo ir svečiu iš Chicagos – žurn. E. Šulaičiu.

būriavosi iki paryčių.

Sveikas parko oras kėlė didžiulį apetitą. Prie bilių kasos valgiams ir gėrimams visą naktį neišnyko eilės, o jų barus aptarnaujantieji mokytojai ir mokiniai turėjo plūšėti pasiraityję rankoves. Sparčiai dirbo ir kavos baras su pyragais. Didelį pasisekimą turėjo ir Romuvos moterų klubo loterija, nes Joninių naktį daug kas norėjo išbandyti savo laimę. Jei kas laimė loterijoje surado, tai Moterų klubas tikrai susilaukė gražaus pelno.

Jei kam nubodo sukiotis apie 600 žmonių šurmuly, kurio mažiausiai pusė buvo iš Lietuvos, tas apžiūrino 9-oje klasėje iškabinėtus mokinių dailės darbelius.

Lietuviškos Joninės neliuko nepastebėtos vokiečių spaudos. Jų laikraščiai išspausdino išsamius reportažus.

LIETUVOJE ATSILANKIUS

(Atkelta iš 1 psl.)

rezistencijos muziejus, atstatytus partizanų bunkerius miškuose, kryžiais pažymėtas buvusių bunkerų duobes, daugelį kapų bei paminklų, susitikti su šio epo tyrinėtojais bei archyvų darbuotojais.

Tremtiniai ir partizanai – tai okupacijos laikų nuskriaustieji, kuriems ir dabartinėje Lietuvoje dar nesimato tinkamos vietos. Praleistos dienos su jais liko viešnagės viršūnė, kuri, anksčiau Lietuvoje įlankan-
tis, buvo neįmanoma.

Charakteringa, kad dabartinės valdžios atstovų nesimato šių kankinių, kankių renginiuose. Iškilmingai, viešai valdžios ponai bendrauja su kai kuriais nacių aukų palikuoniais, bet sovietų vykdyto tautos holokausto – genocido nemato. Šis faktas duria pirštu į akis.

Šiandieną svarbu rūpintis, kad to epo istorinė medžiaga nežūtų, kad kentėjusiems ir nuskriaustiesiems būtų iškovotas lengvesnis gyvenimas. Apie tai dar rašysiu, rašysiu.

***** DIRVOJE savo patarnavimus skelbiančios, Romo Kezio vadovaujamos VYTIS Travel istaigos atstovai Lietuvoje (Liturimex firma) užsakytus viešnagės planus įvykdė profesionaliai, vakaruose priimta kokybe. Šios firmos tarnautojams persiauklėti nereikia, jie jau šiandien galėtų perimti bet kokią viešbutį, restoraną, bet kokias keliones ir, taip tvarkydamiesi, nu-konkuruotų visus. Jų globojami turistai iš užsienio tada tik ir veržtųsi į Lietuvą. Gal kada nors taip ir bus. Tikėkimės. (1993-VII-25)**

SAULĖLEIDŽIO SONETAI

A.a. Stasio Santvaro paskutinė poezijos knyga, išleista Vilties Draugijos, įrišta į kietus viršelius ir sukrauta Dirvos redakcijoje.

Knyga parduodama po 10.00 dol. ir gaunama šiuo adresu: DIRVA
19807 CHEROKEE AVE.
CLEVELAND, OH. 44119

TRISDEŠIMT PIRMAS

Dirvos novelės Konkursas

DVI PREMIJOS

Pirmoji – 500 dolerių

Antroji – 300 dolerių

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korpl Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir bobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis: Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu.

Laikas: Paskutinė rankraščiai įteikti data 1993 metų rugsėjo 10 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiams siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiami dalyvauti visi lietuviai rašytojai, gyveną Lietuvoje, JAV ar bet kuriam kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtina! privalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

KAUNO MUZIKINIS ANSAMBLIS "AINIAI"

Edvardas Šulaitis

Viešint Kaune, iš arti teko susipažinti su dviem kultūriniais vienetais: Kauno Pantominos teatru (sakoma, kad jis yra vienas iš trijų nuolatos veikiančių šios šakos teatrų pasaulyje) ir Kauno muzikiniu ansambliu "Ainiai". Šiandien kiek plačiau noriu rašyti tik apie "Ainius" – ansamblį su kuriuo daugiau teko bendrauti.

Apie šį muzikinį ansamblį sužinojau iš rašytojo ir žurnalisto Romualdo Norkaus, kuris Kaune redaguoja reto pobūdžio kultūros žurnalą "Sandarą". Šis žurnalas yra skirtas išeivijai ir Lietuvai. Kadangi aš jį buvau šiek tiek paglobojęs jo vizito Amerikoje metu, tai ir jis panor man ką nors daugiau iš Kauno kultūrinio gyvenimo parodyti.

Vieną popietę pasukome į Kauno senamiestį, kur vieno remontuojamo namo rūsyje yra prisiglaudęs šis ansamblis, kurio vadovu yra Jonas Urbonas, o režisieriumi Petras Venclova – vienas iš žymesniųjų Kauno aktorių.

Teko ilgčiau išsikalbėti su pačiu režisieriumi, kai kuriais dalyviais, pasiklausyti jų programos, specialiai mums pademonstruotos. Pats ansamblis neseniai buvo grįžęs iš viešnagės Vokietijoje, kur jis buvo šiltai priimtas, ir ruošėsi savo gastrolėms į Angliją birželio mėn. antroje pusėje.

Sužinojome, kad "Ainiai" – Kauno filharmonijos kolektyvas, sudarytas iš muzikų profesionalų (tik vienas vyras tomis dienomis turėjo muzikos mokyklos baigimo egzaminus). Jo sąstatas apie 8 žmonės (reikalui esant pakviečia daugiau – iki 12). Tai instrumentalistai, dainininkai, aktoriai.

Repertuare yra koncertai – spektakliai, sukurti pagal lietuvių liaudies muziką, mitologiją ir šiuolaikinių lietuvių kompozitorių kūrybą. Įdomu, kad ansamblio atlikėjai groja visais lietuvių liaudies instrumentais. Pagal ansamblio režisierių Petrą Venslovą – ansamblio savitumas tai muzikos ir teatro meno sintezė.

Dar ir šiandien, atrodo, girdžiu šio ansamblio Kaunė demonstruotos programos pradžią, kurioje girdima kanklininkė Daiva Kimtytė ir lyg iš gilumos ateinantieji akt. P. Venslovo žodžiai: "Aš grįžtu iš krašto, seno kaip pasaulis. Iš savo brolių, grynų ari-

jų palikuonių". Ir toliau šis aktorius aiškina apie Lietuvos senovę, apie ainius iš kur ir kilęs ansamblio pavadinimas. Tai tikrai mieli, patriotiškai nuteikiantieji žodžiai, kuriuos dar labiau sutvirtina lietuviškos muzikos ir dainos garsai.

Beje, šiuo metu ansambliui priklauso Petras Venslovas, Jonas Urbonas, sopranas Romutė Tumuliauskaitė, tenoras Vytautas Kurnickas, baritonas Valentinas Čepkus ir muzikantai, kurie irgi dažnai kartu dainuoja: Daiva Kimtytė, Žilvinas Čaplikas, Edmundas Gumuliauskas, Remigijus Marma, Vytautas Švabauskas. Tai vis jauni žmonės, pilni energijos ir sugebėjimų. Todėl nereikia stebėtis, kad jų koncertai gausiai lankomi, jie visur, ne tik užsienin, kviečiami.

Ansamblis yra įrašęs ir išleidęs vieną garsinę kasetę su savo programos dalimi. O tų programų jie turi daug paruošę – įvairių ir įdomių.

Būtų gera, kad ir į JAV "Ainiai" galėtų atvykti. Gal

tokiai ilgai kelionei galėtų būti sumažintas atlikėjų skaičius, nes kelionės išlaidos dideliu kolektyvui yra sunkiai pakeliamos? Manau, kad tai būtų nemaža puota JAV lietuviams, išgirdus šį šaunų ansamblį, kuris ne tik atstovauja Lietuvą, bet ir groja bei dainuoja jos mielą muziką, dainas.

Lauksime, gal kas nors susidomės "Ainiais" iš Kauno ir suteiks jiems galimybę apsilankyti Šiaurės Amerikoje?

J. URBŠIO LAIKAS IR ASMENYBĖ KNYGOJ

Kazys Januta

Šįmet Kaune išleista 368 psl. su fotografijomis knyga "Dabar ir visados", su paaiškinamąja antrašte "Juozo Urbšio laikas ir asmenybė". Pavadinimo "Dabar ir visados" žodžiai yra iš vieno J. Urbšio teksto, kuriame yra linkėjimai lietuviams išlikti kompaktine tauta su nesudaryta kalba.

Straipsnius ir atsiminimus knygon yra davę 26 asmenys: 11 moterų bei merginų ir 15 vyrų. Beveik pusę knygos užima paties Urbšio laišškai Baniutei Mašiotaiti-Kronienei Chicagoje, Elenai Urbšytei-Gutauskienei Venecueloje, Vitai Urbšytei Kaune; ir Rusnei Šilingaitei-Kubilienei, Stasio Šilingo, buvusio Lietuvos teisingumo ministro dukrai, Australijoje.

Dauguma laiškų rašyti tais laikais, kai okupanto cenzūra siautėjo, tad suprantama, jog daugiausia, net su pasikartojimais, kalbama apie sveikatą, orą, maistą ir kasdieninį gyvenimą. Tačiau nemažai skirta ir kultūrinėms temoms, aprašant, kokias knygas skaito, kokius vertimus uždariaudamas daro.

Vitai Urbšytei vis pataria mokytis. Taiso jos laiškų kalbos klaidas. Mokslo naudą keldamas pabrėžia, jog jis nepasiekė aukštojo mokslo ir tą trūkumą visą laiką jutęs. Paliesta ir religinė tema. Vita paklaususi, ar dėdė tikintis? J. Urbšys atsako, jog į Dievą tiki, tačiau nuo Bažnyčios ir nuo pareigų, kurios tikinčiam uždėtos, esąs nutolęs.

Laiške Rusnei Šilingaitei-Kubilienei mini, kad 1963 m. buvo teisme Rytų Berlyne. "Ten ėjo procesas tokio Globkės. Ir teismas norėjo, kad aš paliudyčiau, kaip hitlerininkai 1939 metais atplėšė nuo Lietuvos Klaipėdos kraštą. Aš tai padariau".

Tame pat teisme liudininku buvo Augustinas Savickas, rašytojo sūnus (Čia pastabėlė: rašytojas pavarde rašėsi Savickis). Knygoje Aug. Savickas rašo, jog Kaune hitlerininkai ir jų pakalikai nužudė jo motiną ir brolių Algirdą. Apie šią šeimos tragediją jis teisme ir liudijęs. Rašo, jog J. Urbšio ir juriskonsulo Antano Jokobo parodymai apie germanizavimo politiką susilaukė didelio susidomėji-

mo. Pats Savickas teisme tuš piešęs ekspertų ir liudininkų paveikslus, nupiešęs ir Urbšio portretą, bet tas likęs Berlyne Globkės piktadarybes vaizduojančioje parodoje.

Teisman vykti Urbšys paliepiamą gavęs staiga. Gyveno skurdžiai, tad kilo kelionės rūpesčių. Savickas rašo, jog pažįstama moteris, tuometinė miesto galva, jam sakiusi, kaip paruošė Urbšį kelionei: "Mes jam labai greit pasiuvom puikų kostiumą, nupirkom viską, ko reikia"...

Laiškuose kartą minima, jog daug žmonių telefonu skambina, atėję klausinėja, kaip kas praeityje būta. Pats Urbšys ir jo lankytojai baiminosi KGB akies. Kai buvo daromas filmas apie gen. Vitkauską, sutikęs pakalbėti, bet filmuojamas nesileidęs.

Buvę vizitatorių, kurie nemalonumų padarę. Pavyzdžiui yra Alf. Bieliausko elgesys. Apklaussinęs apie Nepriklausomos Lietuvos paskutines dienas ir parašęs romaną, apie kurį Kęstučiui Kuzmai Urbšys pasakęs: "Negražu, kai rašytojas išgalvoja nebūtus posėdžius ir mirusiems žmonėms išspraudžia į lūpas nekalbėtus žodžius". Gi Stasė Goštautienė rašo, jog niekada nemačiusi J. Urbšio blogos nuotaikos bei susinervinusio, tačiau paklaustas apie Bieliausko knygą "Vilniaus kalneliai" labai susijaudinęs ir be kita ko pasakęs: "Šlamštas, melas".

Nelinksma nuotaiką sudarė ir Arvydo Juozaičio su

Vidmante Jasukaityte apsilankymas, kai juodu gavo Urbšio parašą vadinamajam "inteligentų kreipimosi" tarybos lūžio metu. Urbšys pasirašė, bet tuoj parašą atšaukė, tačiau tas raštas buvo paskelbtas su jo parašu.

Elena Urbšytė-Gutauskienė atsiminimus pradeda tėviškės vaizdais ir šeimos aprašymu. Nemažai mini anų laikų žymių žmonių, duoda įvairių asmenų atsiliepimų apie Juozą Urbšį. Marytė Urbšytė, 1940 m. Vadaktėliuose baigusi pradžios mokyklą ir kitais metais su tėvais ištremta į Sibirą, 1958 m. grįžo Lietuvon; pas Urbšį gyvendama ji sargino ir kiek reikėdavo aptarnaudavo, tad jos atsiminimuose ir atsispindi tuometinis J. Urbšio gyvenimas.

Danutės Čiurlionytės-Zubovienės atsiminimai užima 31 knygos puslapį. Pradeda nuo Prano Mašiotto šeimos, rašo apie jų dukterį Mariją ir žentą J. Urbšį nuo jų pažinties iki vėliausių laikų.

Verta pastebėti, jog knygoje nevienas atsiminimų rašytojas nesigaili gerų žodžių rašytojai Sofijai Čiurlionienei už pagalbą tremtiniais Urbšiams. Ta pačia proga dar verta prisiminti, jog ir Valentinas Gustainis knygoje "Be kaltės" daug rašo apie Sofijos Čiurlionienės Gerardystes.

Knygoje tiek daug atsiminimų parašiusiųjų, jog apžvalginame rašinyje negalima visus paminėti. Vieni (Nukelta į 12 psl.)

Kauno "Ainių" ansamblio kanklininkė Daiva Kimtytė groja per susitikimą su šiuo ansambliu Ed. Šulaičio nuotr.

PATRIA

2638 W. 71 St., Chicago, IL 60629,
tel. (312) -778-2100

Didelis pasirinkimas dovaninių bei buitinių prekių, pageidaujamų ir Lietuvoje. Dėl specialiai sumažintų kainų klausykites Šluto radijo valandos sekmadieniais nuo 7 iki 8 val. ryto, 1450 AM banga

SUNKŪS KARO METAI

Bronius Aušrotas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Lėktuvo pilotas buvo Latvijos karo aviacijos karininkas, žinomas Ltn. Imelmann vardu, jau metus laiko dirbęs toje grupėje. Į priešo pusę su agentais skrendantys lėktuvai, kaip taisyklė, būdavo vairuojami ne vokiečių aviacijos karininkų, bet svetimšalių, laisvai samdomų pilotų.

Kitą rytą susitikau su ltn. Imelmann ir pasiteiravau, kaip jam pavyko nugabenti "svečius" į taikinio vietą? Jis pareiškė: "Kaip ir ankstesniuose skrydžiuose, taip ir šį kartą viskas pavyko gerai". Mudu pasidžiaugėm gera pradžia, tikėdami, kad agentams pavyks laimingai sugrįžti, jiems pavestą uždavinį atlikus.

Po trijų savaičių tie du agentai sugrįžo. Pereinant vokiečių gynybos liniją, jie buvo per klaidą iš šautuvų apšaudyti. Vienas jų buvo lengvai sužeistas ir patalpintas į ligoninę. Man teko nuvykti į pafrontės bataliono štabą ir sveiką grupės narį apklausti, kaip jiems pasisekė uždavinį atlikti.

Iš preliminarinio apklausinėjimo susidarė išpuodis, kad dviejų asmenų grupė savo uždavinį atliko sėkmingai. Nebuvo įtarimo, jog juodu buvo suimti NKVD kontražvalgybos, apklausinėti ir po to sugrąžinti į vokiečių pusę, kad dirbtų kaip sovietų agentai.

Tie du agentai, užverbuotieji rusų kariai, buvo nuleisti parašutais toli už fronto linijos jiems pažįstamoje vietoje. Jie turėjo grįžti į savo dalinį pafrontėje" su Pskove pagamintais to dalinio dokumentais. Juodu buvo laimingi, kad tie dokumentai nesukėlė geležinkelio kontrolieriaus įtarimo. Karo sąmyšyje tokių atsitikimų pasitaikydavo.

Grįždamas iš tos kelionės į Pskovą, turėjau galimybės aplankyti savo seną pažįstamą gusarų pulko kapitoną Bronių Michelevičių. Jis, kaip politinis pabėgėlis, taip pat dirbo prieš sovietus. Karo pradžioje jis buvo XVI-tos armijos priekinių dalinių žvalgybos vertėjas. Pasiekus Leningrado priemiesčius, čia viename miestelyje įsikūrė ir tos armijos IC dalinys, prie kurio Michelevičius buvo priskirtas. Jis praleido beveik tris karo metus, stebėdamas, tarp kita ko, "šiaurės pašvaisčių ir baltųjų naktų" dangų. Po

kelių nesimatymo metų buvo malonu vėl susitikti "brangvardį", su kuriuo taikos metais praleidome ne vieną malonią valandą.

PASIKEITIMŲ BELAUKIANT

Grįžęs iš tos kelionės, kurioje susipažinau su pirmųjų fronto linijų gyvenimu, raštu pranešiau savo betarpiškam viršininkui kpt. Schmitz apie kelionės rezultatus. "Teks palaukti, kol sužeistą rusų agentą bus galima apklausti. Tada galėsime spręsti apie kitus mėginimus siųsti agentus toliau nuo Fronto", – pareiškė kpt. Schmitz.

Mudviem šią temą išsėmus, mano gana santūrus viršininkas pasakė, jog esama dar ne visai patikrintų žinių, kad mūsiškė žvalgybos įstaiga bus panaikinta. Šiai įstaigai dirbę pareigūnai būsią perkelti į armijos štabą. Mano viršininkas prisipažino, kad šiuo metu dar nieko nėra tikra, bet jau tokie gandai yra pasiekę jo ausis.

Ši žinia mane nuteikė labai teigiamai – jeigu grupė bus panaikinta, tai ir man joje nebus darbo... Atseit, galėsiu grįžti į namus ir ieškoti kito užsiėmimo!

Nuo tos žinios atskleidimo prabėgo dar dvi savaitės, ir nieko tikslesnio apie grupės likimą nesužinojau. Tuo metu grįžo pafrontės ligoninėje išgijęs agentas. Turėjau progą jį nuodugniai iškvosti. Man atrodė, jog jis nesistengė nieko nusišlėpti. Išvada – tuodu agentai greičiausia nebuvo NKVD

suikti ir mums grąžinti klaidingas žinias paskleisti. Tokią savo nuomonę išdėčiau viršininkams.

Aš stebėjau, kodėl dabar pavasarį, kai užfrontėje parašutais išmestiems agentams yra nesunku miškuose slapstyti, maždaug ligi 1943 m. birželio 20 d. mūsų įstaiga neišsuntė nė vienos grupės į tolimą užfrontę. Atrodė, kad mūsų grupės žvalgybos veikla buvo laikinai sustabdyta.

Maždaug tuo netikru metu į mūsų grupės dokumentacijos skyrių iš Rygos buvo atsiųstas Sonderfuehrer "C" (civilis, užimęs karininko vietą) Wilhelm Knibbe. Jis puikiai mokėjo rusų ir vokiečių kalbas žodžiu ir raštu. Anot jo, Rygos žvalgybos štabas, kuriame jis darbavosi, taip pat siųsdavęs savo pasirinktus agentus su "gerais dokumentais".

Tarp kita ko, mano atmintyje dar užsiliko vienas gana įdomus įvykis. Mūsų grupės štabe Pskove apsilankė OKW žvalgybos viršininkas admirolas Wilhelm Canaris. Prisimintina, kad plk. H. Kiep ir adm. W. Canaris buvo pažįstami dar iš prieškarinių laikų, kada adm. Canaris vadovavo žvalgybai Rytprūsioje, o plk. Kiep dirbo jo žinioje. Aš nežinojau, kodėl adm. Canaris aplankė plk. Kiepą. Gal jau šio apsilankymo metu admirolas išpėjo savo seną pažįstamą apie numatomus pasikeitimus vokiečių karinės žvalgybos baruose?

Šio aukšto žvalgybos viršininko Pskove apsilankymo proga visi laisvi štabo karininkai buvo sukvieisti į gana erdvų įstaigos valgomąjį kambarį. Taip pat buvo iškviesti grupei priklausantys IA, tiesioginės žvalgybos, pareigūnai su mjr. Schimmel priekyje.

Punktualiai 12,30 val.

admirolas W. Canaris, lydimas plk. H. Kiepo, įėjo į jo darbui pavestą ir administruojamą karių išrikiuotą salę. Plk. Kiep kiekvieną salėje esantį asmeniškai pristatė admirolui. Pastarasis su pristatytuoju pasisveikino ir tarė keletą šabloniškų sakinių, kurių admirolui, rodos, niekada netrūkdavo. Taip pat ir aš gavau progą paspausti švelnų admirolo delną. Mane pristatydamas plk. Kiep pasakė: "Tai yra tas lietuvis, buvęs Lietuvos armijos karininkas, apie kurį esu minėjęs ankstesniuose pranešimuose". (Man tada atrodė didelė garbė lietuviui pažinti tokį svarbų pasaulinės žvalgybos vadovą).

Po šios oficialios susipažinimo ceremonijos, adm. W. Canaris bendrai pietavo su štabo karininkais. Suprantama, kad ir šia proga, kaip ir visada, pietūs buvo gana kuklūs; gal tik vienas pagerinimas buvo – kondensuotu pienu užbaltinta kava ir neblogos skonio biskvitai!

Po pietų adm. Canaris pasidžiaugė štabo gera veikla, dirbančia III-jo Reicho pergalei pasiekti. Bet nė vieno žodelio nebuvo tarta apie Fuehrerį... Po to žymusis svečias grįžo į štabo viršininko kabinetą ir po geros valandos išvyko tik jam vienam žinomą keliu.

Šį epizodą čia įterpiu tam, kad priminčiau, jog adm. W. Canaris 1943 m. vasarą, lankydamas jam ištikimus žvalgybos pareigūnus Rytų fronte, galbūt planavo, kaip būtų sėkmingiausia pašalinti Hitlerį. Kaip iš istorijos žinome, po 1944 m. liepos 20 d. nepavykusio sukilimo prieš A. Hitlerio vyriausybę, admirolas W. Canaris buvo Gestapo suimtas, žiauriai kankintas ir nužudytas.

PANAIKINA ABWEHRGRUPPE NORD

1943 m. birželio gale plk. H. Kiep pasikvietė mane į savo darbo kambarį ir pareiškė, kad nuo rugpjūčio 1 d. ši grupė bus panaikinta. Visi vokiečių karininkai ir kiti štabo nariai bus perkelti į XVI-tos armijos štabą panašioms pareigoms, o jis pats esąs skiriamas vieno pionierių pulko vadu.

H. Kiep taip pat pabrėžė, kad jis negalys mane, kaip ne Reicho pilietį, perkelti į kitą dalinį. Jo nuomone, man būtų geriausia sugrįžti į Kauną ir prisistatyti gen. štabo generolui Emil Just, Lietuvos karo komendantui (geras plk. Kiepo pažįstamas). Jis galėsiąs mane įdarbinti Kauno komendantūroje, kur esanti laisva vieta vertėjo pareigoms, nes

buvęs vertėjas, gavęs Vokietijos pilietybę, buvo perkeltas į Abwehrgruppe Nord (tai buvo kpt. Viktoras Vilkutaitis, buvęs repatriantas).

Viršininkas dar pasakė, kad aš galėsiu iš Pskovo išvykti 1943 m. liepos 5 d. po to, kai susitvarkysiu su savo betarpišku viršininku. Kapitonas Schmitz privalėjo jam raštu pranešti, jog aš nesu pažeidęs jokių paslapčių ir neturėjęs jokio įtarimo. Plk. Kiep užtikrinau, jog per aštuonerius mėnesius šiame slaptame darbe niekada nesu pažeidęs nei žodžiu, nei veiksmu man patikėtų paslapčių. Po šio pasiaiškinimo išėjau iš viršininko darbo kambario.

Išeidamas galvojau, kodėl plk. H. Kiep gana griežtai pasakė, jog kpt. Schmitz privalės jam raštu pranešti, kad aš nesu pažeidęs jokių paslapčių, dirbdamas šiame skyriuje? Mano santykiai su kpt. Schmitz nuo pat atvykimo į Pskovą dienos buvo šalti, oficialūs, nežiūrint to, kad aš buvau laikomas jo patikėtiniu dokumentacijos reikaluose.

Tą pačią dieną kreipiausi į kpt. Schmitz pranešdamas, kad netrukus išvyksiu iš Pskovo, ir jam pasakiau, jog plk. Kiep nori gauti užtikrinimą raštu, kad aš nesu pažeidęs jokių paslapčių. Tai gi galėsiu išvykti į namus, nepalikdamas jokio įtarimo. Tada paklausiau kapitoną, ar jis galėtų tokį raštą parašyti plk. H. Kiep dar šiandien? "Ne", – atsakė jis. Jis prisiminė, kad prieš mėnesį man buvo davęs pastudijuoti vieną slaptų raštų bylą, kurią priimdamas buvau pasirašęs, tačiau nėra atžymėta, kad aš tą bylą jam grąžinau. Jis taip pat bylos neradęs slaptų raštų spintoje. "Tai reiškia, jog tą slaptų raštų bylą esi pasisavinęs", – ironizuodamas pro dantis prašovė nesimpatiškas buvęs Rytprūsių agronomas. "Ar tu žinai, kad už slaptų dokumentų pasisavinimą grėsia karo lauko teismas?" – klausė kpt. Schmitz. "Taip", – atsakiau. "Bet aš esu grąžinęs tą bylą", – tvirtinau savo tiesioginiam viršininkui, tačiau prižadėjau dar kartą patikrinti savo slaptų raštų skyrių nedegamoje spintoje. Bet po to prašysiu leisti man peržiūrėti viršininko asmeniską slaptų dokumentų skrynią.

(Bus daugiau)

Talpintuvai siunčiami kas savaitę

TRANSPAK praneša: NAUJI MAISTO SIUNTINIAI:

55 svarai įvairaus maisto \$ 98.

22 svarai įvairaus maisto \$ 65.

22 svarai mėsos gaminių \$ 95.

45 svarai įvairaus maisto be mėsos \$75.

Mažas, bet vertingas: kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos koncentravai, vitaminai – tik \$35.

Visi gaminiai sudaryti iš užsienietiško produktų, išskyrus rūkytas dešras ir sūrį. Pinigai pervedami doleriais.

Siųskite per seniausią persiuntimo į Lietuvą įstaigą Daugiausia siuntinių į Lietuvą siunčiama per **TRANSPAK**. Skubius siuntinius siunčiame **AIR CARGO**

RŪTA DEGUTIENĖ

216 943-4662

28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, OH 44092

TRANSPAK Chicago tel. 312 436-7772

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

LAISVĖS NETEKUS

Benediktas Butkus

(Tėsinys iš praėjusio numerio)

Paskutinė viltis –

Dauguvos tiltas

Traukiniui riedant į rytus, galimybė pasilikti tėvynėje buvo Dauguvos upės tiltas: ar jo nugarėlė dar sveika, ar dar per jį gali žmogus pereiti, traukinys pervažiuoti, o gal jau vokiečių lėktuvų sugriautas riogso?

Netrukus privažiavę ir patį laukiamą tiltą pamatėm. Traukinys sulėtino greitį ir palengva, kartu su mūsų nusivylimo nuotaikomis, pradėjo per tiltą, kaip žaltys, šliaužti.

Tik Dauguvos upės tiltą pervažiavus, paskutiniams vagonų ratams bebaigiant per tiltą riedėti, išgirdome karo pavojaus aliarmą: sirenų kaukimą, priešlėktuvinių pabūklų šaudymo garsus.

– Tamsta pulkininke, – kriepiuos į Plechavičių, – pirmą kartą tokią muziką girdžiu. Ar tik ne mus, į Baltarusijos žemę įvažiuojančius, sveikina?

– Ne, tai vokiečių karo aviacija Dauguvos upės tilto sveikatą tikrina. Bet jau mūsų šaukštai po pietų. Reikėjo arba mūsų traukiniui 10 minučių pavėluoti, arba vokiečiams greičiau atdekti. Mūsų viltis pasilikti tėvynėje, išsigelbėti kaip mirazas tyruose pradingo. Liko tik vienas kelias važiuoti vis į rytus tolyn, į kolchozinę Rusijos ubagyną...

Ne vienas mūsų prisiminė dainuotos Baranauko dainelės žodžius:

– *Sudiev, Lietuva! man linkma buvo savo gyvent šalėlėj, širdį man skaudžia, skaudžia ir griaudžia svetimojų važiuojant.*

Mūsų geležinis žaltys, raitydamasis po nusususios Baltarusijos žemės miškus ir pelkynus, greitai bėgdamas, lyg užkimes atsikosi, susprengsi, švilptelėja, duodamas ženklą visiems iš kelio trauktis, netrukdyti jam iš vieno miesto į kitą bėgti. Rodos, ko tie mūsų bėgantieji nameliai taip skubina? Ko jie bijo? Ar kad karšti vasaros saulės spinduliai kulkosvaidžiais ginkluotų sargybinių nesudegintų? O gal nenori į karo dievaičio nagus patekti?

Tik per Vitebsko geležinkelio stotį traukiniui persiritus, staiga išgirdome virš vagonų stogų praskrendančio vokiečių karo lėktuvo ūžesį. Vadovai traukinį sustabdė ir, traukinį palikę, su ginkluotais sargyviniais krūmuose pasislėpė. Į visai žemai, virš vagonų stogų, praskrendantį lėktuvą sar-

gybiniai nešovė.

Vokiečių karo lėktuvo lakūnas, matyt, suprato, kokios "prekės" traukiniu į Rusiją vežamos, vengė nekaltus žmones žudyti.

Vagone be sargybos pasilikę klausomės pralekiančio virš vagono lubų lėktuvo ūžesio ir galvojame, kad ir mums reikėtų pasislėpti į kitą vagono pusę. Paklebinam duris – stipriai užrakintos. Lubų, sienų ir grindų storos lentos sandariai viniomis sukaltos. Grindyse išpjauta skylė, neatidėliotiems reikalams atlikti, mažą, negalvok per ją į laisvę pralįsti, net ir galvos nepraikiši. Nei Dauguvos upės tiltas, nei iš miško šautuvų salvės, nei pagaliau tris kartus virš vagonų stogų praskrendantis vokiečių karo lėktuvas mūsų traukinio nesustabdė ir mūsų viltys iš rusų emgebistų ištrūkti visai pradingo.

Mūsų traukinys, nuo karo pavojų tolindamasis, savo įprastą dainą dainuodamas, per kolchozinę rusų žemę vingiuodamas, skubinosi ir skubinosi toliau į rytus.

Kalinių kapas –

karceris

Akmeninių sienų kameroje jau įpusėjusios 1941 metų sibirinės žiemos šalčio žiaurumų mes mažai tejauteime ir mažai teatskyrėme – šilta ar šalta kameroje. Tik per medinę dėžę ir geležiniais virbalais apkaltą kameros langelį matydavom, kaip kaitaliodavosi oras: iš lauko pusės šaltasis per langą lisdavo mus šaldyti, o šiltasis stengėsi iš mūsų kameros per langelį laukan išlįsti. Kai kameros langelio plyšiuose prasidėdavo šaltojo ir šilto oro grumtynės, o tarp kameros lango geležinių virbų ir užkaltos lango medinės dėžės atsiras-

davo sniego kaupeliai, tai kalinyms stengdavosi tokios žiemos malonumais pasidžiaugti, mažų vaikų pabūti, vaikiška fantazija į laisvės žiemą nuskristi, rogelėmis pavažinėti, slidėmis paslidinėti, pačiužomis pačiuožti...

Buvo dar vienas malonumas, tiesa, pavojingas – per medinę dėžę apkalto lango viršutinį plyšelį pamatyti mažą mėlyno dangaus ruoželį ir šviesiai pilką mėnulio šviesą pajusti.

Vieną vakarą latvis Janis per kameros lango plyšelį į dangų žiūrėdamas, sako:

– Pirmą kartą šį vakar matau dangų tamsiai pažaliavusį. Visada nakties mėnesioj dangų matydavau mėlyną, kodėl jis šį vakar pažaliavo?

Aš taip pat priėjau arčiau prie lango pažaliavusio dangaus pažiūrėti. Su Janiu arti prie lango stovėdami per lango plyšelį į žalią dangų pažiūrime ir negalim suprasti, kas čia atsitiko. Kaliniai rusai paaiškino:

– Čia nieko ypatingo nėra. Paprastas gamtos reiškinys. Iš Afrikos vėjo atneštos dulkės mėnulio šviesos spalvą pakeitė ir orą žaliai nudažė. Čia dažnai taip atsitinka.

Mums taip besikalbant, besiaiškinant, staiga prižiūrėtojas atidaro kameros langelį ir pasišaukė mus. Jis užsirašė mudviejų vardus, pavardes ir langelį uždarė.

– Nereikėjo tikrų pavardžių prižiūrėtojui sakyti, – moko kaliniai rusai. – Reikėjo visai kitas pasakyti, tegul būtų po viso korpuso kameras tokių nusikaltėlių ieškoję ir nesuradę. O dabar judu emgebistai karcery išmokys, kaip rusiškai verkti...

– Rusiškai verkti Rusijos carai lietuvius daugiau kaip šimtą metų mokė ir neišmokė. Taip ir dabartiniam Kremliaus carui Stalinui su

savo tarnais pavergtiems lietuviams, latviams ir estams nepasiseks rusiškų ašarų išspausti, nes dvidešimt dvejus metus laisvėje gyvenę, jie atskiria laisvę nuo vergijos. Šiuo laiku geriau kankinamui būti, negu su kankintojais susidėjus ir kartu su jais, Gruzijos bandidui terorizuojant, rusiškai verkšlenti.

Praėjo savaitė, kita, o enkavedistai tyli. Jau pradėjau galvoti, kad tokį menkėkį užmiršo, o gal karceryuose vietos nebuvo.

Ir štai vieną gruodžio 17 dienos vakarą kalėjimo egzекutorius enkavedistas liepia mudviem su latviu Janiu iš kameros išeiti. Aiškiai supratom, kur jis mudu nuves...

– Truputį lukterėk, viršininkėli, leisk kelnes apsimauti.

Man bebaigiant ruoštis, kunigas Rimkus, netoli manęs ant narų gulėdamas, pašoko, nuo savęs nusivilkęs šiltą megztuką ir per mano galvą jį maudamas, sako:

– Apsivilk, bus šilčiau kančią kentėti!

– Dėkui, kunige, už jautrią širdį ir rūpestį. Į karcery vedami, vis tiek vienmarškinį išrėdys.

– Išrėdys – neišrėdys, bet vis dėlto apsimilk. Megztukas neprazus, iš karceryo sugrįždamas pameši.

Kunigas Rimkus ant mano švarkelio greitai užvilko savo šiltą megztuką, ant kurio dar užsivilkau viršutinį žieminį švarką. Galvą pridengiau šilta kepure, o kojas apsimovęs vilnonėmis kojimėmis, išsipyriau į batelius ir kaliosus. Mano bendro likimo draugas Janis be kepurės, vasariškai apsi-rėngęs, lengvais marškiniais apsimilkęs, laukė manęs prie kameros durų.

Laiptais žemyn į požemį einant, visą laiką galvojau, ar tas raudonasis inkvizitorius, į karcery įleisdamas, manęs vienmarškinium neišrėdys? Bet kažkodėl ar per skubėjimą užmiršo, ar mudviejų pasigailėjo, bet neišrėngė ir neišrėngti pasijutom pelėsiomis dvokiančiame

urve beesą. Uždarydamas kancerio duris, perskaitė iš raštelio:

– Už kalbėjimą su kitos kameros kaliniais esate nubauti trims paroms karcery. – Dar rimtai nuo savęs papildė. – Ką užsitarnavot, tą ir turėkit.

Palydovas užtrenkė masyvias geležines karcery duris, užsuko spynoje plaktuko didumo raktą, kuris žiauriai sužviogė, cyptelėjo ir mudu pasilikom bestovį, vienas į kitą bežiūrėdami, vienoje tamsioje kalėjimo rūsio kamarelėje.

Netrukus sužibo elektros lemputė, kuri švietė per visą naktį. Naktį šviesa buvo reikalinga todėl, kad prižiūrėtojas galėtų per durų vilkelių stebėti, ar dar mudu gyvi.

Žingsniais išmatuojam dvokiančio rūsio grindų plotą. Trys ilgio, trys pločio. Ant cemento grindų atsisėsti ir prie sienos nugarą prisiglausti nebuvo galima, nes pasieniais grindyse buvo išmūryta cementinis griovelis, kuriame telkšojo keistu aromatu pradavokęs vanduo.

– Bendros kančios drauge Jani, aš jau pradėdau baimintis, kad tais grioveliais pas mus neatkeliautų alkanos žiurkės.

– Duonos žiurkėms neatiduosis, nes mudu patys tik po tris šimtus gramų tegausim. Bet mudviem bemiegant, žiurkės gali mudu visai padoriai apkramtyti.

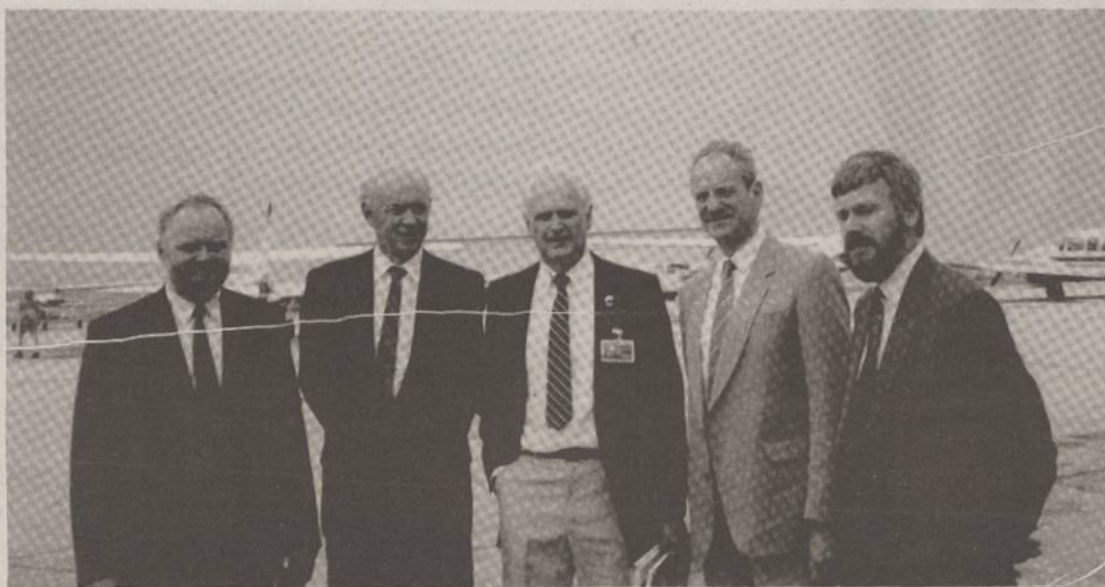
Vakarui įpusėjus prižiūrėtojai per kancerio duris įbeldina keturkampe pailgą medinę dėžę, 1,1 m ilgio, 1 m pločio ir 0,5 m aukščio. Tai karceryo kalinių "lovele", grabu vadinama, ant kurios karceryje bausmę atliekantis kalinyms privalo be sapno ramiai miegoti.

Mano Janis įmesta lova labai susidomėjo. Rankų pirštais pradėjo jos dydį matuoti. Sprindžiais jos ilgį paskaičiavęs, sako:

– Matyt, ši "lovutė" rusams pagaminta, o ne latviams ir lietuviams. Mudviem jos 1,7 m ilgio neužtenka. Tai kaip mudu ant jos sugulsim, kur galvas padėsime?

– Kai emgebistai dirbdino lovutes, turbūt ir nepagalvojo, kad ant jų reikės kada nors latvius ir lietuvius guldyti. Jani, patariu Tams-tai rankomis per daug tos dėželės nejudinti, kad prižiūrėtojas jos visai neatimtų. Jeigu neturim vietos galvai padėti – susitarkim kaip pasakoję, galvas vienas kitam nuo pečių nuėmę, po pažastimis pasikiškime ir miegokime...

(Bus daugiau)

Lietuvių kilmės aviacijos specialistas John Daraška (viduryje) prie tos vietos, kur Chicagos Midway aerodrome savo žygiui į Lietuvą "Lituanica" ruošė Darius ir Girėnas. Iš kairės garbingi svečiai iš Lietuvos: D. Ruseckas, V. Jasulaitis, J. Vanagas ir V. Šapalas. Ed. Šulaičio nuotr.

MOKYTOJAI STUDIJŲ SAVAITĖJE

Vasaros atostogos netrukus baigsis. Prasidės naujieji mokslo metai lituanistinėse mokyklose. Kaip galėtų mokytojai pasiruošti artėjantiems mokslo metams? Dalyvaukite Mokytojų studijų savaitėje!

JAV LB Švietimo tarybos rengiama Mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitė vyks rugpjūčio 15-22 dienomis Dainavos stovykloje Michigan valstijoje. Mokestis: asmeniui – 110 dol., antram šeimos nariui 80 dol., vaikams iki 4 m. – veltui, nuo 4 iki 12 m. – 50 dol., nuo 13 iki 18 m. – 80 dol. Registraciją tvarko Vida Brazaitytė: 9201 S. Moody Ave., Oak Lawn, IL 60453 / tel. 708-598-8331.

Studijų savaitę vadovaus Angelė Bailey, Marytė Newsom ir dr. Edmundas Misevičius. Kapelionu bus tėvas Juozas Vaišnys, S.J. Bronius Krokys ir Vytautas Jonaitis praves pamokas lietuviškai besimokantiems.

Pateikiame paskaitininkų sąrašą:

1. Apolinaras Bagdonas – "100 m. nuo Vinco Mykolaičio – Putino mirties"
2. Rima Binder – "Gamtos mokslų sujungimas į visumą"
3. Nijolė Gierštikienė – "Mano istorija"

4. Vilija Idzelytė – "Vilniaus vaško muziejus"

5. Dr. Jolita Kavaliūnaitė – "Vytautės Žilinskaitės kūryba"

6. Vacys Kavaliūnas – "Tarp žemės ir dangaus (100 m. nuo Putino mirties)"

7. Bronius Krokys – "Apilankius Šalčininkų ir Gudijos mokyklas"

8. Rūta Mikulionienė – "Stočių sistema"

9. Aldona Milmantienė – "Religijos dėstymas Lit. mokyklose"

10. Danguolė Varnienė – "Mokinių vertybės motyvacija"

1993 m. ŠALFASS-gos VARŽYBINIS KALENDORIUS – II DALIS

Pateikiame likusių šių metų oficialių ŠALFASS-gos varžybų kalendorių. Šių varžybų išsamios informacijos, atėjus laikui, yra pranešamos sporto klubams bei, suglaustose formoje, skelbiamos spaudoje.

Šis kalendorius apima tik metines ŠALFASS-gos ir Baltiečių Sporto Federacijos pirmenybes ar kitokias platesnės apimties varžybas. Apygardinės pirmenybės bei paskirų klubų surengtos įvairios lokalinės varžybos į šį

(pasirodymai, programėlių paruošimas)"

Tėvas J. Vaišnys, S.J. kasdieną praves lietuvių kalbos kultūros pamokas. Kiekvieną dieną vyks apskrito stalo diskusijos opiais lietuviško švietimo reikalais.

Skatiname visus mokytojus atvežti vaizdajuosčių ir nuotraukų iš jų mokyklų gyvenimo, taip pat pratimų, mokymo priemonių bei kitų metodikos pavyzdžių, kuriais pasinaudotų ir kiti mokytojai.

Mieli kolegos mokytojai, tik glaudžiai tarpusavy bendradarbiaudami, užpildysime spragas lituanistinėse mokyklose.

Iki malonaus pasimatymo!

sąrašą neįtrauktos.

1993 m. Š. Amerikos Baltiečių lauko Teniso Individualinės Pirmenybės įvyksta 1993 m. rugpjūčio 14-15 d.d., Kimball High School, Royal Oak, Mich. Vykdo – ŠALFASS-gos Lauko Teniso Komitetas. Kontaktas: Dr. Algis Baranauskas 3018 Patch Dr., Bloomfield Hills, MI 48304. Tel. 313-258-6535.

1993 m. Š.A. Lietuvių 3 Pitch Softbolo Turnyras įvyks 1993 m. rugpjūčio 28-29 d.d., Wasaga Beach, Ont. Rengia –

Toronto LSK Jungtis. Kreiptis šiuo adresu: Rimas Kulias, 297 Kennedy Ave., Toronto, Ont. M6P 3C4. Tel. 416-766-2996.

1993 m. Š.A. Lietuvių Individualinis ir Komandinis Golfo Turnyras įvyks 1993 rugsėjo 4-5 d.d., Huron Golf Club, Ypsilanti, Mich. Vykdo – Chicagos Lietuvių Golfo Klubas. Turnyro informacijos: Al Žvinakis, 12102 Venetian Way, Orland Park, IL 60462. Tel. 708-301-4763 vakare; 708-503-2801 dieną.

1993 m. Š. A. Baltiečių ir Lietuvių Lengvosios atletikos Pirmenybės įvyks 1993 m. rugsėjo 11-12 d.d., Aldershot High School, Burlington, Ont. Vykdo – Toronto PPSK Aušra, talkininkaujant Hamiltono LSK Kovui. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš baltiečių. Dėl informacijų kreiptis Mrs. Irena Wilkinson, 2783 Kinnerton Cresc., Mississauga, Ont. L5K 2B3. Tel. 416-822-0302.

1993 m. Š. Amerikos Baltiečių ir Lietuvių bei pasaulio Lietuvių Šaudymo Pirmenybės įvyks 1993 m. rugsėjo mėnesį, šia tvarka:

a) **Rugsėjo 11 d.** – medžioklinių šautuvų (Trap Shooting) tik Š. A. baltiečių pirmenybės, Hamiltono LMZK "Giedraitis" šaudykloje.

b) **Rugsėjo 18 d.** – Š. A. baltiečių ir lietuvių bei pasaulio lietuvių smulkaus (.22) kalibro šautuvų pirmenybės, taip-

ogi "Giedraitis" šaudykloje.

c) **Rugsėjo 20-21 d.d.** – tik pasaulio lietuvių medžioklinių šautuvų (Trap) pirmenybės, "Giedraitis" šaudykloje.

d) **Rugsėjo 23 (ar 24) d.** – pasaulio ir Š. Amerikos lietuvių karinių šautuvų pirmenybės, Winona, Ont.

e) **Rugsėjo 25 d.** – Š. A. baltiečių ir lietuvių bei pasaulio lietuvių pistoletų pirmenybės. Vieta dar nepaaiškėjusi. Visais šaudymo varžybų reikalais kreiptis į ŠALFASS-gos šaudymo vadovą: Balys Savickas, 340 Dixon Rd. # 2004, Weston, Ont. M9R 1T1. Tel. 416-244-2267.

Kalendoriaus papildymai bei pakeitimai bus nuolatos skelbiami.

ŠALFASS-gos
CENTRO VALDYBA

* JAV LB ŠVIETIMO TARYBOS RUOŠIAMOJE MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖJE vaikų programos koordinatorė bus Nora Aušrienė, jai padės Reda Blekienė. Studijų savaitė vyks š.m. rugpjūčio 15-22 dienomis Dainavoje.

* JŪRATĖ HARRIS Mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitėje praves metodikos seminarą mokytojams. Dar nėra vėlu užsiregistruoti studijų savaitę – skambinkite tel. 708-598-8331.

Pigios Kelionės į Baltijos Kraštus

\$
310
nuo

Kelionė į vieną pusę
perkant ten ir atgal

TAUPLYK LAIKĄ . . . Su vieninteliu tiesioginiu skrydžiu nuo New Yorko Kennedy Airport iki Rigos Latvijoje. American Trans Air yra greičiausias kelias į Baltijos kraštus.

TAUPLYK PINIGUS . . . Palygink ir tauptyk su American Trans Air. Todėl kad Jūs nusipelnėt gerą patarnavimą, ir pigiausią kainą!

TAUPLYK NEPATOGUMUS . . . Su American Trans Air patarnavimais į Baltijos kraštus nėra jokio rūpesčio ar suspėsit į sekantį lėktuvą nes čia yra tiesioginis skrydis. NĖRA persėdimų. NĖRA laiko gaišimo. NĖRA bėdų!

Riga, Latvija	Skrydžio kaina
Birželio 1 iki rugsėjo 30	US \$480
Spalio 1 iki spalio 31	US \$405
Lapkričio 1 iki gruodžio 31	US \$310

Išvykstame kiekvieną trečiadienį ir šeštadienį

Ar Jūs skrendat darbo reikalais, ar pasimatyti su artimaisiais, Jūs norit ten nukeliauti ko greičiau. Nenorit persėsti, ar išleisti daug pinigų. American Trans Air's Tiesioginė Kelionė iš New Yorko iki Baltijos kraštų yra patogi, pigi ir paprasta. Argi ne taip Jūs visada ir norėjot keliauti? Paskambinkit American Trans Air arba savo Kelionių Agentui šiandien!

AMERICAN TRANS AIR

Užtikrinti keliones skambinkite 1-800-382-5892
arba savo kelionių agentui.

Kelionė į vieną pusę perkant ten ir atgal. Bilietus reikia įsigyti mažiausiai 21 dieną prieš išskrendant. Lėktuvai kursuoja tik savaitės dienomis, ne savaitgaliais. \$16 įvykimo mokestis. Muitai ir imigracijos mokesčiai: į kainą neįskaityti. Taip pat, bilietą perkant, reikia sumokėti \$10 opsaugai, \$3 patarnavimo m., ir \$1.45 ogrikultūrai.

KEISTENYBĖS

Vladas Vijeikis

Mano draugas Florijonas nusišluostė lūpas ir pabaladojo į stiklinę. Nustebau. Tik didelėje kompanijoje baladuojama į stiklinę, kada nori tarti savo žodį. O čia mes tik dviese. Matyt labai svarbus reikalas.

– Ar tu skaitai laikraščius? Rodos kad skaitai. Be reikalo klausiu. Tad tiesiai prie dalykų. Reiškia pastebėjai pranešimus. Vienas lipa į aukštą kalną, kiti plaukia aplink pasaulį. Dar vienas su Coca Colos pagelba skrenda, mėto sviedinį į kiaurą krepšį, dainuoja, šoka. Kaip tu manai. Ką aš galėčiau padaryti, kad pagarsėčiau. Aš nenoriu tarptautinio garso. Užtektų, kad "Dirva" parašytų.

– Nenusimink, Florijonai, aš parašysiu gražų nekrologą. Jau esu vieną kitą sakinį užmetęs.

– Na, tu seki visais kiais. Pagerbiame tik kai numiršta. O pagaliau, kas pirmas. Gal man reikės tavo nuopelnus dėstyti. Sunkus tai bus darbas. Ką gi čia gero padarei? Ar įmetei kada sviedinį į kiaurą krepšį?

Beveik supykau.

– Aš ne kiaurais krepšiais rūpinuosi. Aš kreipiu dėmesį į dvasinius turtus.

– Na ir nugiedojai. Kas gi liaupsina dvasinius pasiekimus. Va, jeigu ką nors prašmatnaus padarytum tada apie tave visi kalba ir rašo. Kaip tu manai, jeigu aš ant rankų iš Marquette parko į Chicagos vidurmiestį nužygiuočiau ir į miesto majoro duris kojomis pasibelsčiau. Kaip manai? Būtų prašmatnus žygis.

– Bet kad čia reikia nemažo sportinio prasilavinimo – suabejojau.

– Jau pradėjau treniruotę. Tik klausimas. Kaip tu manai? Ar policija sustabdys judėjimą gatvėje. Juk negali per raudoną šviesą žygiuoti.

– Jeigu pažįsti keletą aldermanų tai sustabdys.

– O kaip manai, ar Coca Cola finansuotų mano žygį? Aš galėčiau kartais šūktelėti: "gerkit Coca Cola!"

– Čia geras klausimas. Bet jeigu Coca Cola davė lėktuvą, kodėl jai neprisidėti prie tavo žygio.

– Keistą pragarsėjimą sugalvojai, Florijonai.

– Dabar keistus laikus gyvename. Jeigu prisieksi, kad niekam nesakysi tai aš tau dar keistesnę reikalą papasakosiu.

– Pasakok. Ką pasakysi kaip į šulnį įmetei.

– Taigi, aną dieną pasi-

šaukia mane mano žmonelė ir sako: "Turi man prisiekti". Ką prisiekti? "Ogi pakartoti, ką sakei per vestuves". O kam to reikia? "Dabar taip vyksta. Jeigu VLIKo pirmininkas K. Bobelis pareiškė, kad jis nesuprato ir nežinojo, ką prisiekia priimdamas Amerikos pilietybę, tai ir tu kurią dieną išsiginsi. Sakysi, kad nesusipratai ar negirėjai". Žmonelė atnešė šv. Florijono paveikslą, padėjo ant televizijos, kad būtų aukščiau ir sako: "Dabar kartok paskui mane". Pakartojau, kad

DAR APIE MARTYNĄ GUDELĮ

"Dirvos" Nr. 27 tilpo mano rašinėlis apie buvusį "Naujienu" redaktoriaus M. Gudelio mirtį, kurioje ne visos informacijos yra teisingos. Klaidingos žinios paimitos iš mirusiojo artimųjų paskelbto miries pranešimo "Draugo" dienraštyje ir "Margučiuo" radijo programoje. Tai, turbūt, pirmas kartas istorijoje, kad artimieji apie mirusį paskelbtų sufabrikuotus duomenis.

Iš tikrųjų, M. Gudelis mirė sulaukęs 90 m. (ne 87 m.) ir buvo gimęs ne Rochester, N.Y., bet Gilučių km., Kaišiadorių apskr. Šias žinias galima rasti Lietuvių Enciklopedijoje (išl. Bostone) ir knygoje "Limuzinas Nr. 4" (išl. 1977 m. Vilniuje "Vagos" leidyklos).

Beje, šioje tarybiniais metais Lietuvoje pasirodžiusioje knygoje gana teigiamai atsiliepiama apie visus tris atentatininkus prieš A. Voldemarą. Knygos autoriumi pasirašo vienas iš atentatininkų A. Bulota, nors spėjama, kad prie jos rankas prikišo ir M. Gudelis, kuris tada vaizdavo didelį kovotoją už Lietuvos laisvę.

Apie M. Gudelio mažiau

mylėsiu ir neapleisiu. Bet kai priėjo prie pažado nupirkti tris naujas sukneles ir nuvežti atostogų į Havajus, labai susinervinau. Tokios priesaikos nedaviau ir dabar neduosiu.

"Na užteks ir to, kad mylėsi ir gerbsi. Bet nebandyk paskui aiškintis, kad nesa-kei, va, matai turiu rekorde-rį. Viskas užfiksuota. Čia tau ne Bobelio priesaika".

– Florijonai, įtikinai. Kai tu rankomis žygiuosi aš eisiu šalia su Coca Cola bonka.

– Coca Cola. Baisiai čia reikalinga. Mane rūpina, kad rankas baisiai nusitirnsiu į asfaltą. O gal jeigu eičiau atbulas. Gal būtų geriau, o efektas tas pats. Vis tai Lietuvos garbei.

Aš palingavau galva.

žinomus darbus gal ateityje reikės daugiau parašyti, nes yra daug įdomios medžiagos. Bet čia dar tik norisi pridėti, kad Ispanijoje jis kovojo respublikonų pusėje, komunisto Listerio tarptautinėje brigadoje, kaip karininkas politiniams reikams. Jis net du kartus yra skridęs į Maskvą, tačiau tenyksičius komunistus nelabai įtikinęs savo nuopelnais. Apie savo darbus yra ispanų kalba parašęs knygą.

Įdomi jo Amerikoje atsidarimo istorija. Beje, Gudelis buvo vedęs Meksikos teisingumo ministerio dukrą ir turėjo vieną sūnų, kuris lietuviškai nekalba ir lietuviškoje veikloje nesireiškė.

Čia dar pažymėtinas incidentas M. Gudelio laido-tuvių išvakarėse Petkaus laidojimo koplyčioje Chicagoje, kuomet vienas lietuvių veikėjas per atsisveikinimą su velioniu buvo bepradedantis išdėstyti velionies "darbelius", tačiau greitai buvo sudrausmintas...

Po M. Gudelio mirties ELTOS Lietuvoje paskelbtame pranešime irgi būta nemaža netikslumų.

Ed. Šulaitis.

VYKSTANTIEM Į 1994 M. DAINŲ ŠVENTĘ LIETUVOJE

PLB valdyba ir meninės dalies komitetas, vadovaujamas Juozo Karasiejaus, kartu su šokių meno vadove Rita Karasijene ir dainų meno vadove Dalia Viskontiene, rūpinasi išeivijos vienetų paruošimu bendriems pasirodymams bei vienetų registracija dalyvavimui 1994 m. Dainų šventėje Lietuvoje.

Pranešame, kad dėl dartinės Lietuvos ekonominės padėties, kiekvienam

šventės dalyviui bus taikomas \$120 JAV negrąžinamas registracijos mokestis. Šiuo mokesčiu bus apmokamos išlaidos Lietuvoje. Taip pat registracijos mokestis bus naudojamas gaidų ir šokių aprašymų spausdinimo išlaidoms sumažinti.

Pirminė registracija vykdoma iki š.m. liepos 31 d. Jums pageidaujant, išsiųsime reikalingas registracijos anketas. Kviečiame kreiptis:

J. Karasiejus
2364 Adena Court
Mississauga, Ontario
CANADA L5A1R1
TEL: 416-279-9079,
FAX: 416-533-2282

Dalyviai bus apgyvendinti bendrabučiuose. Norintiems apsisistoti viešbučiuose, siūlome kreiptis į G.T. International iki š.m. rugsėjo 1 d. ir per juos šį klausimą susitvarkyti.

Kaip anksčiau buvo pranešta, G.T. International kelionių agentūra sutiko koordinuoti vykstančiųjų į Dainų šventę keliones. Užsiregistravusius vienetus kviečiame kuo skubiausiai kreiptis į G.T. International ir susitarti dėl kelionės maršruto tuo būdu užsitikrinant palankiausias skrydžius bei kainas. Jų adresas:

G.T. International, Inc.
9525 S. 79th Ave.
Hickory Hills, IL 60457
Tel. (708) 430 - 7272
FAX (708) 430 - 5783

Šventės dalyviai turėtų būti Vilniuje ne vėliau 1994 m. liepos 5 d. Visi vienetai

privalo dalyvauti tą dieną įvykstančiose bendrose repeticijose.

Išeivijos programos klausimais prašome kreiptis pas Dalią Viskontienę (chorams), (416) 762-8098, pas Ritą ir Juozą Karasiejus (šokių grupėms), (416) 896-7239, FAX (416) 533-2282 arba pas Vitaliją Vasaitienę (bendrai klausimais), (708) 488-5930, FAX (708) 257-9010.

Šiuo metu jau užsiregistravę 700 šokėjų ir 500 choristų, vykti į 1994 m. dainų šokių šventę, iš JAV, Kanados, Vokietijos, Argentinos, Australijos ir Lenkijos.

Juozas Karasiejus, meninės dalies komiteto pirmininkas

Vitalija Vasaitienė, PLB valdybos vicepirmininkė kultūrai

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktoriaus darbo mokančių suradimu, kurie, palyginti, už mažą atlyginimą turi dirbti ilgas darbo valandas.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratorių inokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai jų mažiau tegauna. Dirvai tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos perėda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba ir Dirvos redakcija visas tas bėdas apsvaarsčiusi nutarė, nuo dabar iki šių metų pabaigos, praveisti naujų skaitytojų telkimo vajų.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artin įeiti jiems užsakys, už Dirvą metams moka tik \$20.00.

Mieli, ilgamečiai Dirvos skaitytojai, remėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite Dirvą savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems, ypač Lenkijoje, Karaliaučiaus srityje ar dar tebegyvenantiems Sibire.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaiminystėje ar ir toliau gyvenančių, kurie Dirvos neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime Dirvą nemokamai kurį laiką siųsti, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų Dirvos skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime Dirvos tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą Dirvos stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname ir atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Žiū _____

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomą adresą:

Pavardė ir vardas _____

Gatvė ir Nr. _____

Miestas _____ Valstybė _____ Žiū _____

ROMAS MARCINKEVIČIUS PIRKO RŪMUS AMERIKOJE

Mažeikietis verslininkas Romas Marcinkevičius, kuriam dar tik 29 metai amžiaus, neseniai Amerikoje nusipirko didžiulius rūmus, kurių pirkimo kaina nėra viešai skelbiama, tačiau spėjama, kad buvo didesnė negu 20 milijonų dolerių, nes jų statybai, gerokai anksčiau išleista 16 milijonų.

Apie šį sensacingą dalyką rašė ir JAV spauda, ypatingai žinant, kad Lietuvoje žmonės labai dažnai net ir pavalgyti ir apsirengti ne visada padoriai gali. Ir kas gi galėtų dabar sakyti, kad Lietuvoje tautiečiai vargingai gyvena, kuomet atsiranda tokių, kurie milijonines sumas už namus moka?

Šis neeilinis milijonierius yra "Romar" bendrovės prezidentas. Jis turtų nepaveldėjo, nes jo jaunystė buvo labai varginga: reikėjo išgyventi iš kuklios jo mamos (pedagogės) algos. Mokydamasis septintame skyriuje, Romas ir keli kiti vyresnio amžiaus draugai per Vasario 16-ją ant rajono vykdomojo komiteto pastato iškėlė Lietuvos trispalvę. Už šį, tuo metu labai įžūlų ir nedrausmingą žygį, jie buvo pašalinti iš mokyklos ir jis negalėjo toliau tęsti mokslą aukštesiose mokyklose. Todėl Romas pasistengė savo jėgomis išvykti į užsienį, kur lankė Italijos ir Šveicarijos kolegijas.

Pagal jo pareikšimą spaudai, jis jau mokyklos suole supratęs, kad pinigų reikia užsidirbti pačiam, todėl taip jis ir daro, nelaukdamas, kad kas nors jam ką nors duotų. Ir tie didieji namai Amerikoje (jie pastatyti ant 15 hektarų sklypo Farmington, CT) yra įsigyti už jo paties pinigų. "Aš kaip ir kiekvienas padorus verslininkas žinau, kad turiu teisę už savo pinigų pirkti ką noriu ir ką galiu" – teigia Marcinkevičius iš Mažeikių.

Beje, kaip teigia spauda, šie jo rūmai yra tikrai prašmatnūs. Vien tik jų automatizuota apsauga kainavusi milijoną dolerių. Pastatė visas kompiuterizuota: užtenka tik pakelti telefono ragelį ir balsu pasakyti norimą kambario temperatūrą ir drėgnumą ir elektroniniai prietaisai visa tai automatiškai nustato.

Nežiūrint, kad šis jaunas mūsų tautietis sukaupė tiek daug turto, jis dalį jo išleidžia labdariniams, kultūriniais ar kitiems geriems tikslams. Jis išlaiko Mažeikių futbolo komandą (vieną iš geresnių Lietuvoje), padeda vienam kitam menininkui, padėjo įsteigti televizijos studiją, pastatė senosios Mažeikių bažnyčios vietoje koplyčią, dabar rengiasi statyti senelių ir

našlaičių globos namus ir kt.

Nežiūrint to, mūsų tautiečiai ir spauda Lietuvoje R. Marcinkevičių nelabai gerai pristato, nes, atrodo, kad jam pavydi. Jis sako, kad ateityje su spaudos žmonėmis daugiau nekalbės. Sugrįžus iš JAV į Mažeikius, daugelis laikraščių norėjo gauti iš jo interviu. Tačiau kalbėjosi tik su vieno laikraščio ("Lietuvos ryto") korespondentu, kuriam pasakęs, kad tai jo paskutinis pasikalbėjimas su spauda. Kada šis paklausęs: "Kodėl, ar jis jaučiasi ižeistas?", – Milijonierius, atsakęs:

– Ne. Net jei būčiau išsi-

žeidęs – nežadu bylinėtis ir įrodinėti kad nesu kupranugaris – tam neturiu laiko. Man laikas – pinigai. Ir kuo daugiau jų uždirbsiu, tuo geriau bus daugeliui mažeikičių. Patikėkite, savo buvimu čia aš niekam nepakenčiau, veikiau – padėjau.

Atrodo, kad apie R. Marcinkevičių dar nekartą girdėsime, ypatingai, kada jis pirs naujus, gal dar didesnius rūmus čia Amerikoje ar kur nors kitur pasaulyje. O kad būtų daugiau tokių sumanių lietuvių, kurie naudotų posakį – "Laikas pinigai". Man pačiam tokio išsireiškimo Lietuvoje nėra tekę girdėti, nors ten jau nepirmą kartą ir ne taip trumpai viešėjau.

Ed. Šulaitis

CHICAGOS "LITUANICOS" FUTBOLININKAI BAIGĖ PIRMENYBES

Gerokai ilgiau negu numatyta užsitęsios (nemaža buvo atidėjimų) "Metropolitan" lygos aukščiausiosios divizijos pirmenybės Chicago "Litanicos" futbolo vienuolikei baigėsi liepos 25 d. Šį kartą buvo pralaimėta vienai geriausiųjų Chicagoje komandų – "Eagles" vienuolikei minimaliniu rezultatu 1-0 (įvartį varžovai pelnė tik paskutinėse minutėse. Panaši situacija buvo savaitę anksčiau, kuomet prieš "Royal Wavel" pralošta 3-2, nors baigiantis rungtynėms buvo pirmauta 2-1. "Lituanica" per 9 rungtynes surinko tik 6 taškus.

Taigi savotiškos nesekmės, ypatingai blogas vartininko Jono Putnos žaidimas, neleido lietuviams pasiekti geresnių rezultatų ir reikėjo

galvoti tik apie išsilaikymą aukščiausioje divizijoje. Kadangi šios pirmenybės turi tik vieną ratą (norima naudoti visam pasaulyje priimtą sistemą – pirmenybes pradėti rudenį ir baigti pavasarį), tai iškritimas grėsė tik vienai komandai (tokia liko čekų "Sparta"), bet ir ji dar turės persižaisti su I divizijos čempionais "Vikings" vienuolike.

Po pernykščio laimėjimo lietuviai dažnai neįvertindavo savo varžovų ir per daug atsipalaiduodavo, ypatingai rungtynių pabaigoje. Tas jiems kainavo ne vieną tašką.

Nuo šio rudens du geriausi komandos žaidėjai, atvykę iš Lietuvos jaunuoliai, gauna futbolo stipendijas ir pradeda mokytis St. Xavier kolegijoje ir tuo pačiu žaisti

MŪSŲ TAUTIETIS–TOMAS PUKŠTYS VIS PASIŽYMI

Apie ietininką Tomą Pukštį paskutiniu metu nekartą rašėme ir, be abejo, dar rašysime, nes šis jaunas vyras iš Chicagos priemiesčių užsirekomenduoja kaip vienas iš pajėgiausiųjų savo pasirinktoje sporto šakoje pasaulyje.

Jau buvo rašyta, kad neseniai jis laimėjo JAV pirmenybėse I vietą, o po to nuvykęs į Suomiją, ten pagerino JAV rekordą ieties metime. Tada pasirodėdavo aukščiausio lygio "Grand Prix" varžybose ir, dalyvaujant geriausiems pasaulyje, jis du kartus užėmė šeštąsias vietas.

Tačiau liepos 22 d. Lon-

mokyklos rinktinėje. Tai Virgis Žuromskas ir Gytis Kavaliauskas. Dar neaišku, ar jiems bus leidžiama atstovauti ir "Lituanicos" klubą.

Rugpjūčio 14 d. popietę (šeštadienį) Pasaulio lietuvių centre Lemonte "Lituanica" rengia savo tradicinį futbolo turnyrą – pikniką. Čia vyrų ir veteranų grupėse pasirodys 8 komandos. Vyrų grupėje be "Lituanicos" dar rungtyniaus "Falcons", "Sparta" ir "Croats".

Gytis Kavaliauskas, buvęs Vilniaus "Žalgirio" jaunių komandos žaidėjas, dabar atstovaujantis Chicagos "Lituanicos" vienuolikei, yra vienas iš geriausiųjų komandos žaidėjų ir įvairių mušėjų.

Ed. Šulaičio nuotr.

DIRVOS - VILTIES GEGUŽINĖ

ĮVYKS

SEKMADIENĮ, RUGPJ. 15 D.

VINCO IR LIUDOS APANIŲ SODYBOJE
(8020 MULBERRY ROAD, CHESTERLAND, OHIO)

Pradžią 12 val.

lėjimo mokestis – auka

Šilti pietūs. Bufeto užkandžiai. Gėrimai. Loterija. Dainos.

PELNAS SKIRIAMAS "DIRVAI"

IŠKILIOS SUKAKTIES BELAUKIANT

Lietuvių Namų pirmininko Raimundo Butkaus kvietimu, š.m. liepos 13 dienos vakare į posėdžių kambarį susirinko Clevelando visuomenės, spaudos ir radijo atstovai tikslu aptarti artėjančių Lietuvių Namų dvidešimties metų gyvavimo jubiliejų. Pasidalinus mintimis ir sumanymais, susirinkusieji nutarė sudaryti minėjimui rengti komitetą, kad būtų palengvinti jubiliejaus darbai Lietuvių Namų darbuotojams. Komiteto pirmininku buvo vienbalsiai išrinktas patyręs visuomenininkas ir puikus organizatorius Jurgis Malskis, kuris į komitetą pakvietė Lietuvių Namų pirmininką Raimundą Butką, Zenoną Dučmaną, Bronių Bematą ir Mečį Aukštuolį. Spauda ir informacija rūpinsis Nijolė Kersnauskaitė, Vacys Rociūnas, Aldona Stempuzienė ir Aurelija Balašaitienė. Be to, buvo pasiūlyta sudaryti specialius darbo komitetus, kurie pasirūpintų būtinomis to didelio renginio detalėmis. Atrodo, kad nuoširdžios talkos nestigs. Dailininkas Algis Muliolis

jau pagamino išpūdingus plakatus ir žada talkininkauti Lietuvių Namų parodos paruošime.

Liepos 23 dienos komiteto posėdyje buvo gan smulkiai aptarta sukakties minėjimo programa. Nutarta iškilmingam minėjimui paskirti ištisą savaitgalį, pradedant penktadienio vakaru, rugsėjo 10, 11 ir 12 dienas, kad kuo plačiausieji mūsų visuomenės sluoksniai turėtų progą minėjime dalyvauti ir savo buvimu tiek materialiai, tiek moraliai paremti tą lietuviško gyvenimo židinį.

Penktadienį 6 val. vakaro minėjimas bus pradėtas vaišėmis, muzika ir šokiais, tuo pačiu metu lankant Lietuvių Namų istorijos parodą. Šeštadienio vakare bus banketas, į kurio kainą taip pat įeina ir baro gėrimai. Po trumpos koncertinės dalies gros šokių muzikos orkestras. Sekmadienį minėjimas bus atšvęstas Dievo Motinos ir Šv. Jurgio lietuvių parapijose, Šv. Mišias aukojant Lietuvių Namų intencija. 12 valandą įvyks

minėjimo užbaigimo iškilminga akademija. Į jubiliejų yra pakviestas Ohio gubernatorius ir lietuvių bičiulis George Voinovich, Clevelando miesto meras Michael White, miesto tarybos narys Mike Polensek ir eilė kitų pareigūnų.

Pokalbyje su Lietuvių Namų ir "Lithuania Village" iniciatoriumi ir įkūrėju Zenonu Dučmanu patyriau, kad mintis įsteigti lietuvių centrą jau gimė 1962 metais, dar tebegyvuojant seniesiems lietuvių namams Superior gatvės rajone, kurie 1969 metais sudegė ir nebuvo atstatyti, palikus Clevelando lietuvių be savos patalpos lietuviškoje aplinkoje pabendrauti ar paposėdžiauti. 1962 metais suorganizuotas entuziastų būrelis įsteigė "Lithuanian Village" korporaciją ir išsyrūpino Ohio valstijos čarterį.

Po ilgo ieškojimo lietuvių centrui vietos, pagaliau buvo apsisota ties dabartine vieta 185 East gatvėje. Tuometinis "Lithuanian village" pirmininkas Zenonas Dučmanas sudarė finansų komitetą, kuris namų statybai ir sklypo užpirkimui sukėlė 200,000 dolerių ir su Superior Savings 200,000 dol. paskola 1972 metais buvo prakasta žemė. Kun. Balys Ivanauskas pašventė kartinį akmenį, kuris ir šandiena yra saugomas, o 1973 metais įvyko iškilmingas Lietuvių Namų atidarymas. Šiuo metu yra apie 1300 klubo narių ir apie 800 akcinių. Namai turi barą, "Gintaro" valgyklą, banketų salę ir keturis posėdžių kambarius. Lietuviškų organizacijų valdybos posė-

džių kambariais naudojasi nemokamai, o didžioji salė yra išnuomojama koncertams, vestuvėms ar banketams. Paskutiniu metu salę daugiausia nuomoja ne lietuvių kilmės asmenys.

Ne paslaptis, kad vienu metu grėsė pavojus prarasti tą lietuvių centrą. Dabar, naujos tarybos ir administratorių pastangų dėka, Lietuvių Namai pradeda atsigausti. Todėl yra nepaprastai svarbu, kad visi lietuviai prisidėtų prie jų sustiprinimo, gausiau lankytų "Gintarą" (jame matomas didesnis kitataučių skaičius), ir, kas svarbiausia, juos paremtų savo skaitlingu dalyvavimu minėjimo iškilnėse.

Aurelija M. Balašaitienė

* JAV LB ŠVIETIMO TARYBOS VICEPIRMINKĖ ANGELĖ BAILEY bus vakarinių programų vadove Mokytojų studijų savaitėje. Skatiname neužsiregistravusius į stovyklą skambinti tel. 708-598-8331.

Greitai ir tvarkingai atlieku įvairius kiemo darbus.

SKAMBINKITE

Linui Mulioliui 692-0702

PARENGIMAI

1993 M.

• RUGPJŪČIO 15 d. sekmadienį DIRVOS GEGUŽINĖ Apanių sodyboje.

• RUGPJŪČIO 22 d. Lietuvių Klubu Gegužinė.

• RUGSĖJO 10-11-12 d.d. Lietuvių Namų 20 – metų sukakties Minėjimas.

• RUGSĖJO 25 d. Pabaltiečių Vakaras. Ruošia lietuviai latviai ir estai.

• SPALIO 2 d. 7 v.v. Koncertas The Singing Angels Dievo Motinos auditorijoje.

• SPALIO 9-10 ir 23 dienomis JAV LB Clevelando apylinkės rengiamų LIETUVIŲ DIENŲ programa Dievo Motinos parapijos patalpose.

• LAKPČIO 14 d. Šv. Jurgio parapijos rudens Festivalis 11:30 – 3:30 v.v.

• LAKPČIO 20 d. LKVS-gos "REMOVE" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios. Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

- Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją
- Pinigų persiuntimas
- Air cargo
- Maisto siuntiniai

VISA TAI -

atlanta IE
Trumpiausias kelias gimtinėn

639 East 185th Street
Euclid, OH 44119

Telefonas (216) 481-0011

Dirbame: antr.-penkt. nuo 9 v.r. iki 5 v.v.,
šeštadienį nuo 9 v.r. iki 2 v. popiet

Pagrindinis atlanta IE ofisas - Chicagoje

DĖMESIO CLEVELANDO LIETUVIAI! LITHUANICA COMMERCE & CARGO INC.

Siunčia siuntinius į Lietuvą adresatams į namus.

Siuntiniai bus priimami

Lietuvių Namuose – 877 E. 185 St.

rugpjūčio 22 nuo 2 v.p.p. iki 5 v.p.p.

rugpjūčio 23 nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.

Siuntiniai bus priimami rugsėjo 19-20 d. spalio 3-4 d.

Siuntinių kainos laivu – iki 100sv. – 67¢-1 sv. minimum \$20

virš 100 sv. – 57¢-1 sv.

Siuntinių kainos oro linija – iki 40 sv. – \$2.65 -1sv. min. \$30

virš 40 sv. – \$2.45 -1sv.

Sudarome ir siunčiame amerikietiško maisto siuntinius. Pervedame pinigus į Lietuvą.

LITHUANICA C & C INC. 6607 S. PULASKI RD. CHICAGO ILL 60629

Tel. 1-312-585-8700, Fax 1-312-585-8922

Prezidentas Gediminas Zaremba

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street * Cleveland, OH 44119
481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *

penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *

sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

DAUG GIMTINIŲ – TĖVYNĖ VIENA

Apie VIII Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą

Š.m. birželio 26 d. Bostono mieste buvo susirinkę Pasaulio Lietuvių jaunimo Sąjungos valdyba, kuri reikalui esant sutiko apsiimti VII-ojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso ruošos komiteto pareigas. Paulius Mickus (Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas) tapo VIII-ojo PLJ Kongreso ruošos komiteto direktoriumi. Programos skyriaus direktoriumi sutiko būti Darius Sužiedelis, kuriam talkininkauja Ginta Draugelytė, Povilas Markevičius, Rūta Virkutytė, Rūta Kalvaitytė ir Ina Balsytė. Gailius Draugelis tapo finansų skyriaus koordinatoriumi o pagalbininkais Vytenis Kirvelaitis, Nida Mickutė ir buvęs Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas Alvydas Saplys. Sigutė Šnipaitė apsiėmė reklamavimo skyriaus vedėjos pareigas, o jai padeda Ginta Draugelytė (ryšininke su Dainų ir Šokių Šventės Lietuvoje organizaciniu komitetu), Rūta Kalvaitytė, Ina Balsytė (ryšininke su kraštų lietuvių jaunimo sąjungomis) ir Lina Mockutė (spaudos reikalų ryšininke).

Liepos 16-18 d.d. naujasis VIII-ojo PLJ Kongreso ruošos komitetas susirinko New Yorke ir diskutavo VIII-ojo PLJ Kongreso programą. Labiausiai pabrėžtos programos dalys šiame posėdyje buvo Studijų Dienos, įvykstančius Didž. Britanijoje, kurių ruošai vadovauja Povilas Markevičius, ir programa Lietuvoje, kuriai vadovauja Rūta Kalvaitytė, keliausianti į Lietuvą rugsėjo mėnesį perimti Inos Balsytės pradėtus darbus.

Atsižvelgiant į VIII-ojo PLJ Kongreso šūkį, "Daug gimtinių – tėvynė viena!", Kongresas prasidės Lietuvoje 1994 m. liepos mėn., po Dainų ir Šokių Šventės uždarymo. Lietuvos programos tikslas bus artimai supažindinti išeivijos jaunimą su Tėvyne Lietuva. Savaitės begyje įvyks įvairios ekskursijos po visą kraštą, susitikimai su politikais, valdžios ir jaunimo bei labdaros organizacijų atstovais.

VIII-ojo PLJ Kongreso atstovai ir dalyviai iškels iš Lietuvos liepos 18 d. ir laivu plauks į Rygą Talliną ir Helsinkį. Rygoje ir Talline, bus suruošti susitikimai su vietiniais lietuvių. Iš Helsinkio visi išskris į Angliją,

kur įvyks Studijų dienos.

Studijų dienų metu visi atstovų išpūdziai bus suvesti ir pasverti. Praleidę savaitę Lietuvoje, pamatę lietuviškas gyvenvietes Latvijoje ir Estijoje, ir pagaliau nukeliaus į tradicinę lietuvišką koloniją Anglijoje, jaunimas galės nagrinėti apie užsienio lietuvių bendruomenių sąlygas, problemas bei istoriją, kad susipažintų su tų bendruomenių struktūra ir ją įvertintų. Tokiu būdu, jaunimas turės progos susipažinti su savo pareigomis, kaip šių bendruomenių dabartinių vadovų įpėdiniai, kad mūsų lietuviškos bendruomenės galėtų ir toliau gyvuoti. Įvertinę struktūras, jaunimas diskutuos, kaip bus geriausia bendrauti su Lietuva ir Lietuvoje gyvenančiais lietuvių.

VIII-asis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas užsibaigs 1994 m. liepos 31 d. o atstovai ir dalyviai grįš į savo kraštus pasisėmę žinių ir pasirodę tęsti pradėtus darbus.

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

A t n a u j i n d a m i prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Eymott M. Cherry Hill	20.00
Rastenienė E., Woodhaven ..	10.00
Norvaišas L., Feasterville	5.00
Lapėnas G., Daytona B.	15.00
Macijauskas B., Sunny H. ..	40.00
Itomlenskis M., Cleveland ..	10.00
Raslaivičius V., Oak Lane ..	25.00
Undraitis S., Chicago	10.00
Vaitkus I., Chicago	5.00
Antanėlis A., Omaha	10.00
Maželis P., Los Angeles	20.00
Reivydas L., Los Angeles ..	20.00
Latvėnas R., Culver City	5.00
Miklius V., St. Pete.	50.00
Ziedonis K., Williughby H. .	10.00
Miškinis V., Cleveland	10.00
Baniene I., Bloomfield H. ..	20.00
Buchas P., Oaklawn	20.00
Skirmantas S. Santa Monica .	5.00
Zatkus A., San Bernardino .	10.00
Lembartas K., Pottstown, ..	10.00
Zalensas D., Euclid	25.00
Karsokas A., Carnegie,	3.00
Budzinauskas A., Waterby ...	5.00
Vitkauskas S., College Pk. .	20.00
Brizgys V.M., Chesterland ..	20.00
Ramonis V., Richmond Hts. .	10.00
Dubray L., Portage	5.00
Palionis T., Middleton	20.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

Skaitykite ir platinkite
DIRVA

KETURIASDEŠIMTOJO SANTAROS-ŠVIESOS FEDERACIJOS SUVAŽIAVIMO II DALIES 1993 M. RUGSĖJO 9-12 D.

Pasaulio Lietuvių Centre, 14915 127th St., Lemont, IL 60439

PROGRAMA

Ketvirtadienis, rugsėjo 9 d. 2 val. Pokalbis apie Vilnių ir Anykščius, pirmąją keturiasdešimtmečio suvažiavimo dalį.

Leonidas Donskis, "Miesto likimas komunistinėje ir postkomunistinėje Lietuvoje".

8 val. Kęstutis Paulius Žygas, "Post-mortem Post-modernizmo madom".

Penktadienis, rugsėjo 10 d. 9:30 val. Skirmantė Kondratienė, "Visuomeninės teorijos ir politinės praktikos sankirtoje".

Algis Mickūnas, "Kosminė sąmonė".

2 val. Aleksandras Štomas, "Etninės politikos problemos šiandieniniame pasaulyje".

Atviras pokalbis: "Ką mes ir šiandien galime duoti Lietuvai reikalingiausia kultūros baruose?" (Vytautas Kavolis).

Santaros-Šviesos, Algimanto Mackaus Knygų Fondo, Metmenų, A M&M Fundacijos ir Multidisciplinarių Studijų Instituto posėdžiai.

8 val. Ilona Gražytė-Maziliauskienė, "Po barikadų: naujoji Lietuvos proza".

Šeštadienis, rugsėjo 11 d. 9:30 val. Saulius Žukas, "Rimvydo Šilbajorio literatūros kritika".

Sigitas Parulskis, "Literatūros kritikos dabartis Lietuvoje".

2 val. Algimantas Gureckas, "Lietuva tarptautinės politikos arenoje".

Valdas Adamkus, "Lietuvos atstatymo kryptimis: pagrindinės problemos ir įmanomos alternatyvos atečiai".

Atviras pokalbis: "Ką mes ir šiandien galime duoti Lietuvai reikalingiausia politinėje veikloje?" (Julius Šmulkštys).

8 val. Literatūros vakaras: Vitalija Bogutaitė, Sigita Parulskis, Liūnė Sutema, Antanas Šileika.

Naujų knygų sutiktuves.

Rimvydas Šilbajoris ir Saulius Žukas apie Henriką Radauską.

Sekmadienis, rugsėjo 12 d. 10 val. Violeta Kelerienė, "Ložis tarp modernizmo ir postmodernizmo lietuvių literatūroje".

Norintieji suvažiavime dalyvauti prašomi iki rugsėjo 7 d. registruotis pas Mariją Paškevičienę, 306 55th Place, Downers Grove, IL 60516. Tel. 708-852-3887.

MICHALINAI DAUSIENEI ATMINTI

Michalina Didžiulytė Dausienė, sulaukusi 88 metų amžiaus, mirė Toronte š.m. liepos 18 d. Palaidota Šv. Jono Lietuvių kapinėse šalia vyro Alfonso.

Gimė ir mokėsi Rygoje, baigusi Lichtorovič gimnaziją, įstojo į Rygos Universitetą Farmacijos skyrių. Aktyviai dalyvavo Rygos lietuvių visuomeniniame gyvenime. Būdama Rygos Lietuvių Moterų komiteto valdyboje, organizavo nepasiturinčių lietuvių vaikams vasaros poilsio namus Rygos pajūryje. Trejus metus buvo Rygos Lietuvių gimnazijos sekretorė. Ji dėstė lietuvių kalbą suaugusiųjų kursuose, nuolat padėdavo lietuviškiems laikraščiams ir lietuvių bibliotekai.

Sukūrė šeimą su Alfonsu Dausa, Lietuvos Konsulato Rygoje diplomatu, išaugino dukrą Aldoną.

Karo audrai praūžus, šeima iš Vokietijos emigravo į Kanadą. Dukrai baigus universitetą – farmaciją ir sukūrus šeimą su Mečiu Empakeriu, apsigyveno Toronte.

Giminės Amerikoje, prisimindami a.a. Michaliną Dausienę, jos rūpestį vaikais Rygoje, siunčia paramą Lietu-

vos Vaikų Vilties Komitetui Chicagoje ir lietuviškai spaudai DIRVAI. m.b.

MIRĖ JONAS SIRUTIS

Š.m. liepos 31 dieną Hot Springs, Arkansas valstijoje, vėžio ligos išvargintas, mirė Jonas Sirutis, sulaukęs 79 m. amžiaus. Velionis yra buvęs Clevelando gyventojas.

Po religinių apeigų Hot Springs vietojėje kūnas išvežtas į Chicago ir laidojamas Lietuvių Tautinėse kapinėse – Willow Springs, Illinois rugpjūčio šeštą dieną. Liūdesy liko žmona Irena ir giminės Lietuvoje.

J. URBŠIO ASMENYBĖ...

(Atkelta iš 5 psl.)

Urbšius lankė pagelbėdami, kiti senas pažintis atnaujinami, bet nemažai ir tokių, kurie siekė užrašyti Urbšio pasakojimus. Pavyzdžiui, Regina Žepkaitė lankėsi pas Urbšį, rinkdama medžiagos savo studijai apie Lietuvos užsienio politiką. Vladas Žukas su Urbšiais bendradarbiauęs renkant medžiagos lietuvių bibliografijos istorijai. Jonas Čekys, Dominykas Urbas su Urbšiu bendradarbiauęs, kai jis "Vagos" leidyklai darydavęs vertimus.

Knygos įvadinį straipsnį yra parašęs Robertas Keturakis. Jis su Aleksu Dabulskiu ir redagavo. Meninis redaktorius Algirdas Jurėnas. Panaudotos nuotraukos iš V. Adamkaus, R. Jurgaičio, R. Norkaus, R. Penkausko, D. Čiurlionytės-Zubovienės ir Juozo Urbšio archyvų. Pabaigos žodis "Post scriptum" yra Romualdo Norkaus. Spauda "Spindulio", tiražas 5000. Rankraščius parengė kultūros žurnalo "Santara" bibliotekos darbuotojai.

Gale knygos yra "Santaros" redakcijos ir "Spindulio" išleistų knygų sąrašas: Juozo Urbšio atsiminimai, Juozo Kinderio Šaltoji žemė Vorkuta, Karolio Milkovaičio Slibinų miške, Valentino Gustainio Nuo Griškabūdžio iki Paryžiaus, Liudo Dambausko Žvilgsnis į dabartį, Tomo Sakalausko Išmintingųjų puota, Petronėlės Orintaitės Erelių kuorai, Pulgio Andriušio Septinton įleidus, Česlovo Kudabos Septyni keliai iš Varnių, Antano Cibulskio Išėsiu nebaigęs dainos. Spaudai parengtos: Laimono Tapino Septynios vienvėsnės Paryžiuje, Alfonso Šešplaukio-Tyruolio Lietuvių ir pasaulio literatūros baruose, Jono Zdanio Aušros daina.

Neseniai Vilniuje "Vagos" leidykla perspausdino ir vieną knygą 7000 tiražu išleido Petronėlės Orintaitės atsiminimus apie Salomėją Nerį "Ką laumės lėmė" ir apybraižas "Liepalotų medynuose".

A. A. JONUI RAŠKAUSKUI

mirus, jo žmonai ANELEI, dukrai DANUTEI, sūnui VYTAUTUI ir jų šeimoms, reiškiame nuoširdžią šaulišką užuojautą

L.Š. S-gos Išeivijoje
Žalgirio Šaulių Kuopa